Lietas arhīva Nr. A42-01557-20/45
ECLI:LV:ADRJRIT:2020:1230.A420155720.2.S

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Valmierā 2020.gada 30.decembrī

Administratīvā rajona tiesa šādā sastāvā:
tiesnesis Guntars Ploriņš,

piedaloties pieteicējas sabiedrības ar ierobežotu atbildību /Nosaukums A/ pārstāvjiem /pers. A/ un /pers. B/,
atbildētājas Latvijas Republikas pusē pieaicinātās iestādes Valsts ieņēmumu dienesta pārstāvei /pers. C/,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta pēc sabiedrības ar ierobežotu atbildību /Nosaukums A/ pieteikuma par Valsts ieņēmumu dienesta 2020.gada 25.februāra lēmuma Nr.30.8-22.13/764 atcelšanu.

Aprakstošā daļa

[1] Valsts ieņēmumu dienesta (turpmāk – dienests) Nelegāli iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanas pārvaldes direktore ar 2019.gada 30.oktobra lēmumu Nr.30.8-12.1/2311 (turpmāk – sākotnējais lēmums) nolēma pieteicējai sabiedrībai ar ierobežotu atbildību /Nosaukums A/ piemērot soda naudu 10 000 *euro* apmērā par Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas likuma *(no 2019.gada 29.jūnija likuma nosaukums: Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanas likums)* (turpmāk – Novēršanas likums) 6.panta pirmās daļas, 7.panta pirmās daļas, 9.panta, 11.[1] panta pirmās, otrās daļas un trešās daļas 2.punkta a) apakšpunkta, 20.panta pirmās un otrās daļas, 30.panta pirmās daļas 1.punkta, 37.panta otrās daļas un 37.[2] panta neievērošanu. Šāda lēmuma pamatā bija dienesta secinājums, ka pieteicēja, sniedzot grāmatvedības pakalpojumus, nav veikusi klientu SIA /Nosaukums B/, SIA /Nosaukums C/ un SIA /Nosaukums D/ darbību un darījumu uzraudzību, lai pārliecinātos, vai darījumi nav uzskatāmi par neparastiem vai aizdomīgiem, kā arī nav atbilstoši izvērtējusi šo klientu veiktos darījumus un par tiem nav ziņojusi Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanas dienestam (turpmāk – Kontroles dienests).

Nepiekrītot sākotnējam lēmumam, pieteicēja to apstrīdēja dienesta ģenerāldirektorei, kura ar 2020.gada 25.februāra lēmumu Nr.30.8-22.13/764 (turpmāk – lēmums) atstāja sākotnējo lēmumu negrozītu.

[2] Nepiekrītot arī lēmumam, pieteicēja ar pieteikumu vērsās Administratīvajā rajona tiesā, lūdzot lēmumu atcelt turpmāk norādīto argumentu dēļ.

[2.1] Pieteicēja dienestam uzrādīja 2018.gada 2.janvārī apstiprināto noziedzīgi iegūto līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas iekšējās kontroles sistēmu (turpmāk – iekšējās kontroles sistēma), par kuru dienests norādīja, ka tajā nav ietverta ziņošanas kārtība dienestam par aizdomīgiem darījumiem nodokļu jomā, kā to noteic likuma „Par nodokļiem un nodevām" 22.[2] pants un Ministru kabineta 2016.gada 22.marta noteikumi Nr.162 „Noteikumi par kārtību, kādā Valsts ieņēmumu dienestam sniedzami ziņojumi par aizdomīgiem darījumiem" (turpmāk – noteikumi Nr.162). Līdz ar to dienests arī secinājis, ka pieteicēja ir tikai daļēji nodrošinājusi Novēršanas likuma 7.pantā noteikto prasību izpildi.

Pieteicējas ieskatā šis secinājums ir kļūdains, jo normatīvie tiesību akti neparedz, ka Novēršanas likuma subjektam savā metodikā būtu papildus jānoteic ziņošanas kārtība dienestam. Subjektam iekšēji ir tikai jānoteic ziņošanas kārtība Finanšu izlūkošanas dienestam, savukārt ziņošanas pienākums dienestam izriet jau no normatīvajiem tiesību aktiem, līdz ar to speciālas atrunas vai kārtības noteikšana nav nepieciešama.

Vienlaikus dienests, atbildot uz pieteicējas apstrīdēšanas iesniegumā norādīto argumentāciju, minējis, ka speciālas norādes neiekļaušana par ziņošanu dienestam rada lielu risku, ka šāds ziņojums netiks sniegts, jo atbildīgā persona nebūs informēta par šāda ziņojuma nepieciešamību. Tomēr pieteicēja par iepriekš minēto vērš uzmanību, ka atbilstoši Oficiālo publikāciju un tiesiskās informācijas likuma 2.panta otrajai daļai neviens nevar aizbildināties ar tiesību aktu nezināšanu. Tādējādi, ja arī iekšējās kontroles sistēmā nav iekļauta norāde par ziņošanu dienestam, tas neļauj personai aizbildināties ar tiesību aktos noteikto prasību – šajā gadījumā nepieciešamību ziņot dienestam, nezināšanu, jo šis pienākums tieši izriet no normatīvā tiesību akta. Turklāt no juridiskās tehnikas viedokļa tiesību aktos iekļauto tiesību normu dublēšana vadlīnijās ir bezmērķīga, jo tiesiskais pienākums tāpat izrietēs no tiesību normas, savukārt uz vadlīnijām pārnestai tiesību normai labākajā gadījumā būs pakārtota nozīme.

[2.2] Lēmumā norādīts, ka pieteicēja nepamatoti saviem klientiem ir noteikusi zema riska pakāpi, jo to patiesā labuma guvēji ir bijušās Neatkarīgo Valstu Sadraudzības pilsoņi, piemēram, SIA /Nosaukums E/. Tādējādi dienesta ieskatā pieteicēja nav ievērojusi Novēršanas likuma 11.panta trešās daļas 2.punktā minēto atrunu, ka par risku paaugstinošu faktoru tiek uzskatīts apstāklis, ka klienta patiesā labuma guvējs ir saistīts ar paaugstināta riska jurisdikciju. Tomēr, pieteicējas ieskatā, dienests ir nepamatoti vispārinājis minēto tiesību normu, jo SIA /Nosaukums E/ patiesā labuma guvējs nav pakļauts paaugstināta riska jurisdikcijai – tā patstāvīgās uzturēšanās vieta ir Latvija.

Papildus, atbildot uz pieteicējas apstrīdēšanas iesniegumu, dienests ir atsaucies uz Latvijas nacionālajā risku novērtējuma ziņojumā iekļauto informāciju par riskiem, kas saistīti ar Krievijas jurisdikciju. Tomēr pieteicēja uzskata, ka lēmumā ir iekļauta informācija, kas ir izrauta no tās kopējā konteksta, proti, norādes ir dotas par riskiem, kas ir saistīti ar postpadomju valstu organizētās noziedzības grupējumiem, kā arī riska jurisdikciju ģeogrāfisko izvietojumu. Tā kā lēmums nesatur nevienu norādi uz pierādījumiem vai pamatotu secinājumu, ka SIA /Nosaukums E/ patiesā labuma guvējs ir saistīts ar organizēto noziedzību vai tā darbība ģeogrāfiski notiek Krievijā, tad iepriekš minētajām norādēm pēc būtības nav nozīmes un tās nevar pamatot administratīvo aktu.

[2.3] Dienests norādījis, ka pārbaudei nav uzrādīta informācija par pieteicējas klientes SIA /Nosaukums B/ patiesā labuma guvēju. Tomēr tas neatbilst patiesībai, jo dienesta pārstāvjiem uzrādīta SIA /Nosaukums B/ patiesā labuma guvēja /pers. E/ (/pers.E/) pase un citi viņa personību un statusu apliecinošie dokumenti.

Vienlaikus, pārbaudot uzrādīto informāciju par pieteicējas klienti SIA /Nosaukums B/, dienests pievērsis uzmanību nekustamā īpašuma /adrese A/ Nr.38, Rīgā, iegādes darījumam. Dienests aprakstījis darījumu, norādot, ka SIA /Nosaukums B/ ir aizdevusi līdzekļus pieteicējai, kura savukārt līdzekļus aizdevusi tās amatpersonai /pers. A/, kā aizdevuma mērķi nosakot iepriekš minētā nekustamā īpašuma iegādi. Atbilstoši līgumsaistībām nekustamais īpašums pēc iegādes ieguldīts SIA /Nosaukums C/ kapitālā (pieteicēja ir SIA /Nosaukums C/ īpašniece), savukārt par labu SIA /Nosaukums B/ tika nostiprināta hipotēka. Sākotnēji saņemtais aizdevums ir daļēji atmaksāts. Ņemot vērā šos apstākļus, dienests secinājis, ka šiem darījumiem nav saistības ar biznesa darbību un nav saprotama to ekonomiskais vai juridiskais mērķis, līdz ar to šie darījumi atbilst aizdomīgiem un neparastiem darījumiem.

Pieteicēja par dienesta secinājumu norāda, ka SIA /Nosaukums C/ saimnieciskā darbība ir saistīta ar nekustamo īpašumu telpu iznomāšanu. Telpas nomā pieteicēja, SIA/Nosaukums X/, kā arī citas juridiskās personas. Lai arī sākotnējā iecere (līdz 2018.gada 1.janvārim) bija, ka /pers. A/ strīdus nekustamo īpašumu iznomās kā fiziskā persona, tomēr līdz ar izmaiņām Latvijas nodokļu sistēmā, tika pieņemts lēmums, ka telpu iznomāšanu būs ekonomiski izdevīgāk veikt juridiskajai personai. Tieši tādēļ strīdus nekustamais īpašums tika ieguldīts SIA /Nosaukums C/ pamatkapitālā. Šis īpašums pilnībā tiek izmantots saimnieciskās darbības veikšanai – iznomāšanas pakalpojumiem, no kā komercsabiedrība kopš 2018.gada gūst peļņu. Vienlaikus par dienesta iebildēm par darījumu ekonomisko būtību pieteicēja norādījusi, ka pamats vienoties par aizņēmuma saņemšanu no SIA /Nosaukums B/ bija šaubu neesība par iespējām to atmaksāt. Pieteicējai ir stabili un pietiekami ienākumi, turklāt iegādes darījuma rezultātā tika iegūts nekustamais īpašums, no kura izmantošanas saņemtie līdzekļi deva pamatu pārliecībai par iespējām atmaksāt saņemtos aizdevuma līdzekļus. Turklāt dienests lēmumā nav ņēmis vērā to, ka /pers. A/ par 100% ir gan pieteicējas, gan arī SIA /Nosaukums C/ patiesā labuma guvējs, līdz ar to pieteicējai nebija pamata strīdus darījumus atzīt par aizdomīgiem vai neparastiem. Savukārt, runājot par SIA /Nosaukums B/ finansiālajām iespējām piedalīties konkrētajos darījumus, kuras dienests ir apšaubījis, norādāms, ka SIA /Nosaukums B/ pieteicējai sniedza informāciju, ka tai ir vairāki aktīvi – nekustamie īpašumi, kas dod ienākumus no iznomāšanas pakalpojumu sniegšanas. Lēmumā šim argumentam pretstatīta iebilde par SIA /Nosaukums B/ kopējiem finansiālajiem rādītājiem 2016. un 2017.gadā, tomēr pieteicēja vērš uzmanību, ka nekustamais īpašums pats par sevi arī ir aktīvs, kam ir noteikta vērtība un iespēja to realizēt nepieciešamības gadījumā. Šie aktīvi izmantoti, lai piesaistītu finansējumu papildu ienākumu gūšanai. Informācija par finansējuma avotiem pieteicējai saskaņā ar komercnoslēpumu netika sniegta pilnā apmērā – tika uzrādītas vienošanās u.c. dokumenti ar aizsegtu informāciju. Neskatoties uz minēto, strīdus darījumu bija akceptējusi banka, līdz ar to pieteicējai neradās pamats uzskatam, ka konkrētais finanšu darījums ir neparasts vai aizdomīgs. Tādēļ aplams ir dienesta apgalvojums, ka pieteicēja ir aizbildinājusies, norādot, ka kredītiestādes ziņā ir bijis kontrolēt naudas līdzekļu plūsmu. Ar minēto argumentu uzsvērts, ka darījumā ir bijusi iesaistīta trešā persona, kas vienlaikus arī ir vērtējusi darījuma pamatotību. Turklāt atbilstoši līgumattiecībām pieteicēja šobrīd ir pilnībā norēķinājusies ar SIA /Nosaukums B/ par saņemto aizdevumu strīdus īpašuma iegādei, tajā skaitā aizdevuma procentu maksājumiem.

[2.4] Dienests ir izteicis vairākas iebildes par pieteicējas klientes SIA /Nosaukums D/ saņemtajiem naudas pārskaitījumiem no ārvalstu komercsabiedrībām –*Greenwork Business LPP* un *Zotex ??????? LTD*. Piemēram, līgumos, saskaņā ar kuriem iepriekš minētās ārvalstu komercsabiedrības ir aizdevušas naudas līdzekļus SIA /Nosaukums D/, nav norādīti pušu pārstāvji, paraksti nav atšifrēti u.c. Tomēr pieteicēja vērš uzmanību, ka iepriekš minēto informāciju dienests vienreiz jau ir pārbaudījis tematiskajā pārbaudē. Tās ietvaros pieteicēja uzrādīja un iesniedza informāciju par SIA /Nosaukums D/ ienākošajiem maksājumiem, aizdevuma līgumus, kā arī sniedza paskaidrojumus. Tematiskās pārbaudes ietvaros nekāda papildu informācija netika pieprasīta un netika izteiktas iebildes par sniegtās informācijas saturu.

Vienlaikus dienests norādījis, ka pieteicējas uzrādītajos preču realizācijas dokumentos – līgumos, rēķinos u.c., kas pamato SIA /Nosaukums D/ 2018.gada 28.martā saņemtos naudas pārskaitījumus no */Nosaukums Q/*, ir virkne nepilnību, piemēram, nav identificējams līgumslēdzēju pušu pārstāvji, preču nodošana transportēšanai u.tml. Savukārt pieteicēja norāda, ka šie darījumi un tos apliecinošie dokumenti pārbaudīti jau iepriekš minētās tematiskās pārbaudes ietvaros, nesaņemot nekādus dienesta aizrādījumus. Paši par sevi tematiskā pārbaudē izteikti ieteikumi par grāmatvedības vešanas kārtību vēl nebūt nenozīmē, ka ir veikts pārkāpums. Vēl jo vairāk par šiem maksājumiem dienests veica datu atbilstības pārbaudi, kā rezultātā tika pieņemts lēmums par valsts budžetā papildu maksājamo nodokli. Ņemot vērā, ka strīdus darījumi pilnībā atbilda klientu saimnieciskās darbības jomai, turklāt tie nebija pirmreizēji darījumi pušu starpā, kā arī iepriekš pušu starpā nebija strīdu par preču piegādi un apmaksu, tad pieteicējai nebija pamata aizdomām par šo darījumu ekonomisko būtību.

[2.5] Saskaņā ar lēmumu pieteicējas kliente SIA /Nosaukums D/ 2018.gada 4.aprīlī saņēma naudas iemaksu no SIA /Nosaukums F/. Par pieteicējas uzrādīto preču realizācijas līgumu, kas iesniegts pārskaitījuma pamatošanai, dienests iebilda, ka abas komercsabiedrības pārstāv /pers. G/ (/pers. G/), tomēr līgums nav parakstīts. Tāpat pārbaudei neesot iesniegti rēķini u.c. attaisnojuma dokumenti, kas ļautu izsekot darījuma norisei. Tomēr pieteicēja vērš uzmanību, ka pārbaudes ietvaros pieteicēja uzrādīja dokumentus, kas pamato iepriekš minēto naudas pārskaitījumu – 2018.gada 29.marta līgumu Nr.LV-1. Nekādu jautājumu par darījuma turpmāko norisi no dienesta puses nav bijis. Vienlaikus pieteicēja paskaidro, ka 2018.gada 11.decembrī iepriekš minētā priekšapmaksa tika atmaksāta kā negatīvā vērtība pret 2018.gada 1.februāra rēķinu Nr.B-05/76. Savukārt par /pers. G/ parakstu pieteicēja paskaidro, ka minētā persona atrodas biežos komandējumos, tādēļ tā ne vienmēr var uzreiz atsūtīt parakstītus dokumentus iekļaušanai grāmatvedības dokumentācijā. Konkrētajā gadījumā līguma oriģināls ir parakstīts no abām pusēm. Analoģiski ir skaidrojams pieteicējas klientes SIA /Nosaukums D/ 2018.gada 28.augustā saņemtais pārskaitījums no SIA /Nosaukums F/, papildus norādot, ka konkrētā darījuma ietvaros SIA /Nosaukums D/ atbilstoši līgumam 2018.gada 20.jūlijā izrakstīja rēķinu Nr.BTN-72 par 19 3376 *euro*. Pati preču pārdošana notika muitas noliktavā. Tāpēc par lēmumā norādīto, ka pieteicēja nav minējusi, vai preču piegāde ir notikusi, kad darījumi deklarēti un vai tika noformēti citi darījuma dokumenti, norādāms, ka atbildes uz tiem ir sniegtas gan pieteicējas apstrīdēšanas iesniegumā, gan arī dienestam iesniegtās informācijas par veiktajiem darījumiem ietvaros. Tādējādi pieteicējai nav saprotams, kādēļ dienests vispār atsaucas uz šādas informācijas neesību un neiesniegšanu.

[2.6] Vienlaikus, pārbaudot pieteicējas klientes SIA /Nosaukums D/ 2018.gada 30.jūlijā saņemtos naudas līdzekļus no ārvalstu komercsabiedrības *Nektium Pharma SL*, dienests paudis iebildes par 2018.gada 30.jūlija Eiropas Kopienas deklarāciju, ar kuru pieteicējas kliente SIA /Nosaukums D/ nosūtīja preces ārvalstu komercsabiedrībai *Nektium Pharma SL*. Tā kā šī deklarācija nav apstiprināta ar parakstiem vai zīmogiem, tad dienesta ieskatā tā neapliecina preču realizācijas un piegādes faktu. Turklāt pārbaudei nav tikuši uzrādīti līgumi, rēķini vai CMR.

Par dokumentu uzrādīšanu pieteicēja norāda, ka dienests pieprasīja tikai dokumentus, kas pamato pārskaitījuma veikšanu, nevis paša darījuma attaisnojuma dokumentus. Turklāt dienesta pārstāvji, veicot pieteicējas pārbaudi, pieprasīja dokumentus izlases kārtībā – pieteicēja tos uzrādīja atbilstoši prasītajam. Dienests pieteicējas sagatavotos dokumentus neapkopoja un nefiksēja, līdz ar to dienestam nav pierādījumu tā apgalvojumiem, ka pieteicējas rīcībā nav bijuši dienesta pieprasītie dokumenti. Savukārt par muitas deklarāciju, tāpat kā attiecībā uz dienesta iebildi par SIA /Nosaukums D/ darījumu ar *Farconi LTD*, pieteicēja vērš uzmanību, ka muitas deklarācija un to pavadošie dokumenti tika uzrādīti dienesta Muitas elektroniskajā sistēmā, proti, šī informācija jau ir iesniegta dienestam. Dienests par šīs informācijas patiesumu nav izteicis nekādas šaubas.

[2.7] Lēmumā norādīts, ka saskaņā ar dienestam pieejamo informāciju pieteicējas kliente SIA /Nosaukums D/ pievienotās vērtības nodokļa (turpmāk – PVN) deklarācijās par 2018.gada februāri, martu un aprīli nav deklarējusi darījumus ar *Farconi LTD*, SIA /Nosaukums F/ un *Greenworld Business LP*. Tomēr arī pieteicējas rīcībā par konkrēto periodu nav informācijas par darījumiem ar *„Farconi" LTD*. Savukārt par SIA /Nosaukums F/ un *Greenworld Business LP* pieteicēja norāda, ka to gadījumā ir veiktas priekšapmaksas par plānotajiem darījumiem muitas noliktavā – tie PVN deklarācijās tiek atšifrētas pēc preču piegādes, nevis pēc priekšapmaksas saņemšanas datuma. Turklāt 2018.gada februāris – aprīlis ietilpst periodā, par

kuru veikta iepriekš minētā tematiskā pārbaude, kuras ietvaros priekšapmaksas tika pārbaudītas, dienesta darbiniekam apstiprinot, ka atbilstoši Pievienotās vērtības nodokļa likumam konkrētie darījumi ir uzrādāmi pēc preču piegādes.

[2.8] Lielākā daļa dienesta iebilžu attiecas uz pieteicējas klienti SIA /Nosaukums D/, tadēļ pieteicēja atgādina un lūdz ņemt vērā, ka tās pārbaudes ietvaros netika pieprasīti šīs komercsabiedrības darījumu dokumenti, šie dokumenti gan šobrīd, gan arī dienesta pārbaudes laikā atradās pie pieteicējas un varēja tikt uzrādīti, sākot ar pirmdokumentiem un līdz pat iegrāmatošanai grāmatvedības reģistros. Vienlaikus pieteicēja vērš uzmanību, ka dienests SIA /Nosaukums D/ ir veicis vairākkārtējas pārbaudes, kā arī muitas auditu. Visas šīs pārbaudes ir beigušās bez aizrādījumiem. Pārbaudēs pieprasītie dokumenti atrodas pieteicējas telpās, kur tika veikta strīdus pārbaude. Tādēļ pieteicēja kategoriski noliedz, ka tā dienestam nav uzrādījusi, kādus no tā pieprasītajiem dokumentiem.

[2.9] Par dienesta izvēlētās sankcijas veidu pieteicēja vērš uzmanību, ka no Novēršanas likuma 78.panta pirmās daļas izriet, ka dienestam ir dota rīcības brīvība lemt par administratīvā akta izdošanu un tā saturu. Tomēr tas nenozīmē, ka brīvā administratīvā akta gadījumā iestāde bauda absolūtu rīcības brīvību. No lēmuma satura ir secināms, ka dienests nekādus lietderības apsvērumus nav veicis. Lēmumā nav atspoguļots, kādēļ administratīvā akta izdošana ir nepieciešama, kāds leģitīmais mērķis tiks sasniegts ar tā izdošanu, cik tas ir piemērots noteiktā mērķa sasniegšanai u.c. Atbilstoši Administratīvā procesa likuma 65.panta prasībām likumdevējs iestādei noteicis obligātu pienākumu administratīvajā aktā atspoguļot konkrētu kritēriju izvērtēšanu. Tādēļ dienesta vispārēji apsvērumi par riskiem un aktuālo problemātiku noteiktā saimnieciskās darbības nozarē nevar aizstāt individuālu vērtējumu par konkrēta pārkāpuma ietekmi un nozīmi. Turklāt lietderības apsvērumu neizdarīšana ir būtisks administratīvā akta trūkums, kas pat var kalpot par pamatu konkrētā administratīvā akta atcelšanai.

Novēršanas likuma 77.panta trešajā daļā likumdevējs ir noteicis dienestam pienākumu, nosakot sodu, izvērtēt pilnīgi visus šajā tiesību normā uzskaitītos apstākļus. Dienests nevar vadīties no viena vai dažiem tiesību normā norādītajiem kritērijiem, turklāt šim vērtējumam ir jāatspoguļojas lēmumā. Ņemot vērā to, ka dienesta piemēroto sodu veidi ir bijuši ļoti dažādi (pienākums novērst norādītos trūkumus, brīdinājums, naudas sodi, sākot ar 50 *euro* un beidzot ar 10 000 *euro*, darbības apturēšana, liegums reģistrēt izmaiņas komercreģistrā komercsabiedrības reorganizācijai un dalībnieku maiņai), peteicējai nevar rasties pārliecība, ka dienests, nosakot sankciju, ir ievērojis konsekventu un vienveidīgu praksi, kas atbilstu citiem gadījumiem, kad dienests ir piemērojis sankcijas. Būtiski uzsvērt, ka, izvērtējot pieejamo informāciju par dienesta piemērotajām sankcijām, nevar palikt nepamanīts apstāklis, ka līdz ar 2019.gada beigām un 2020.gada sākumu dienesta piemēroto sodu apmērs ir ievērojami samazinājis. Minētais liecina, ka dienests ir mainījis savu praksi, atzīstot, ka iepriekš piemērotās sankcijas bijušas nesamērīgas un nepamatotas. Tā kā par tādiem pašiem pārkāpumiem, uz kuriem dienests ir atsaucies lēmumā, šobrīd tiek piemērotas krietni mazākas sankcijas, pieteicējai ir pamats uzskatīt, ka tās gadījumā dienests ar lēmumu ir pārkāpis tiesiskās paļāvības principu.

[2.10] No lēmuma izriet, ka viens no kritērijiem soda noteikšanā ir bijis pieteicējas 2018.gada pārskata neto apgrozījums un peļņa. Tomēr no lēmuma netop skaidrs, kādā apmērā sodu ietekmējuši šie rādītāji. Vai soda naudas apmērs tiek rēķināts, kā proporcija no šiem rādītājiem, kāda ir apgrozījuma un kāda ir peļņas ietekme uz sodu. Pretēji dienesta apgalvojumiem tiesiskais regulējums nebūt neparedz par pamatu ņemt kopējo subjekta apgrozījumu. Vēl jo vairāk dienests nav izvērtējis pieteicējas finansiālo stāvokli gadā, kurā sankcija ir piemērota. Turklāt pieteicēja uzsver, ka, neskaitot grāmatvedības ārpakalpojumu sniegšanu, tā ir arī starptautiskā koncerna ZYXEL autorizētais dīleris, uz kā pamata pieteicēja bijušās Padomju Savienības teritorijā izplata ZYXEL iekārtas, kā arī nodrošina tehnisko un informatīvo atbalstu ZYXEL tehnikas pasūtītājiem. Tā kā lēmumā ir norādīts uz pārkāpumiem, kas ir saistīti tikai ar pieteicējas sniegtajiem ārpakalpojuma grāmatvedības pakalpojumiem, tad likumsakarīgi arī soda naudas apmēra noteikšanā būtu ņemams par pamatu neto apgrozījums, kas attiecas uz šo saimnieciskās darbības jomu. Tāpat nav saprotams, uz kāda pamata dienests ir norādījis, ka pieteicējas pārkāpums ir vērtējams kā smags, ja netiek pat paskaidrots, kādā gadījumā tas būtu viegls vai mazāk smags, ja vispār Novēršanas likumā ir operēts ar šādām gradācijām. Turklāt saskaņā ar Novēršanas likuma 77.panta trešās daļas 6.punktu ir jāņem vērā, cik lielā mērā pie atbildības sauktā persona sadarbojas ar uzraudzības un kontroles institūciju. Pieteicēja pārbaudes ietvaros ir pilnībā sadarbojusies ar dienestu, savukārt dienesta norādes par dokumentu neuzrādīšanu ir nepamatotas.

[3] Dienests savā rakstveida paskaidrojumā norāda, ka pieteikums ir noraidāms, papildus lēmumā norādītajam paskaidrojot sekojošo (*lietas 45. – 53.lapa*).

[3.1] Atbilstoši Novēršanas likuma 11.[1] panta otrajai daļai, nosakot klienta izpētes apjomu un kārtību, kā arī klienta izpētes gaitā iegūto dokumentu, personas datu un informācijas izvērtēšanas regularitāti, likuma subjekts ņem vērā noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas riskus, kurus rada klients, tā rezidences (reģistrācijas) valsts, klienta saimnieciskā vai personiskā darbība, izmantojamie pakalpojumi un produkti un to piegādes kanāli, kā arī veiktie darījumi. Atbilstoši šā likuma 11.[1] panta trešās daļas 2.punktam likuma subjekts, veicot klienta izpēti, ņem vērā vismaz šādus risku paaugstinošos faktorus: klients vai tā patiesais labuma guvējs ir saistīts ar paaugstināta riska jurisdikciju.

Pieteicējas klienta SIA /Nosaukums E/ datu veidlapā kā patiesais labuma guvējs norādīts Krievijas Federācijas pilsonis /pers. R/ (/pers. R/). Tātad SIA /Nosaukums E/ patiesajam labuma guvējam ir saistība ar Krievijas Federāciju, kas atbilstoši nacionālajam noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas risku novērtēšanas ziņojumam uzskatāma par paaugstināta riska jurisdikciju. Līdz ar to pieteicējai, veicot klienta izpēti, bija jāņem vērā Novēršanas likuma 11.[1] panta trešās daļas 2.punktā noteiktais risku paaugstinošais faktors, tādēļ pieteicējai, nosakot klienta riska pakāpi, bija jāņem vērā iespējamais risks, ko rada tās klienta SIA /Nosaukums E/ patiesā labuma guvēja saistība ar paaugstināta riska jurisdikciju. Tādējādi nepamatots ir pieteicējas arguments, ka lēmums nesatur pierādījumus par SIA /Nosaukums E/ patiesā labuma guvēja saistību ar organizēto noziedzību vai darbības norisi Krievijā, jo Novēršanas likuma regulējums nesatur šādus vērtēšanas kritērijus gadījumā, ja tiek konstatēts subjekta klienta vai tā patiesā labuma guvēja saistība ar paaugstināta riska jurisdikciju.

[3.2] Dienests pamatoti lēmumā norādījis, ka, uzsākot pārbaudi, pieteicēja nevarēja uzrādīt SIA /Nosaukums B/ aizpildītu klienta identifikācijas karti, izpētes dokumentus un risku novērtējumu. Tikai pārbaudes turpinājumā pieteicēja uzrādīja klienta SIA /Nosaukums B/ aizpildītu klienta datu veidlapu, kur kā patiesais labuma guvējs norādīts /pers. E/ un kā darījumā izmantotā naudas līdzekļu izcelsme – patiesā labuma guvēja līdzekļi. Tādējādi pieteicējas pieteikumā norādītais arguments ir nepamatots.

[3.3] Attiecībā uz pieteikumā norādīto, ka pieteicējai nebija pamata atzīt strīdus darījumus par aizdomīgiem vai neparastiem, jo /pers. A/ ir gan pieteicējas, gan arī SIA /Nosaukums C/ patiesā labuma guvējs, dienests norāda, ka minētajam apstāklim nav izšķirošas nozīmes, jo Novēršanas likums nav pakārtots šādiem vērtēšanas kritērijiem un nevar būt par pamatu likumā noteikto pienākumu nepildīšanai. Novēršanas likuma 46.panta pirmās daļas 3.punkts nosaka, ka uzraudzības un kontroles institūcijai ir pienākums veikt saskaņā ar tās izstrādāto metodiku regulāras pārbaudes, lai izvērtētu, kā likuma subjekti izpilda šā likuma prasības, un, konstatējot pārkāpumus, lemt par pārbaudes akta sastādīšanu un sankciju piemērošanu. Pretēji pieteikumā norādītajam, ka veikto pārbaužu būtība ir izvērtēt riskus, kas saistīti ar subjekta klientiem, norādāms, ka likuma prasību izpildes pārbaudes veikšanas mērķis ir novērst noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju un finansēšanu. Tādējādi fakts, ka /pers. A/ ir gan pieteicējas, gan SIA /Nosaukums C/ patiesā labuma guvējs, noslēdzot savstarpējus darījumus, kuriem nav saprotama darījumu ekonomiskā būtība, rada risku, ka pats subjekts ir iesaistīts noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijā un finansēšanā. Tādējādi dienestam kā uzraudzības un kontroles iestādei, veicot subjekta pārbaudi, ir jāpārbauda subjekta

Novēršanas likuma prasību izpilde, tai skaitā, darījumi, kuriem konstatējamas neparasta vai aizdomīga darījumu pazīmes, neatkarīgi no tā vai darījumus veikuši subjekta klienti vai pats subjekts.

[3.4] Pieteicēja norādījusi, ka dienests SIA /Nosaukums D/ darījumus ar *Greemvork Business LPP* un *Zote? ??????? LTD* iepriekš pārbaudījis tematiskajā pārbaudē, nesaņemot par tiem aizrādījumus, kā arī par minētajiem maksājumiem dienests veicis datu atbilstības pārbaudi (2019.gada 8.februāra lēmums Nr.30.3-23.30/4906), kā rezultātā pēc apstrīdēšanas iesnieguma izskatīšanas minētais datu atbilstības pārbaudes lēmums tika atcelts ar dienesta ģenerāldirektores 2019.gada 3.aprīļa lēmumu Nr.30.1-22.13/1633. Par šiem apstākļiem dienests paskaidro, ka SIA /Nosaukums D/ tematiskajā pārbaudē (akts Nr.23.24.2/89 un tā turpinājumi) pārbaudīti komercsabiedrības darījumi ar *Greenworld Business LLP,* darījumi ar SIA /Nosaukums F/ (par 2018.gada februāri), kā arī aizdevumi no *Greenworld Business LLP* un *Zotex ??????? LTD*. Tematiskās pārbaudes aktā norādīts, ka nodokļu maksātājs (tā pārstāvis) ir informēts, ka pārbaudē iegūtā informācija tiks izmantota turpmāko nodokļu administrēšanas pasākumu veikšanai un darījumu vērtēšanai pēc ekonomiskas būtības, turklāt par tematiskajā pārbaudē konstatētajiem pārkāpumiem (preču kustības neizsekojamība) SIA /Nosaukums D/ valdes loceklim uzsākta lietvedība administratīvā pārkāpuma lietā par normatīvajos aktos noteikto grāmatvedības kārtošanas nosacījumu neievērošanu. Savukārt dienesta ģenerāldirektores 2019.gada 3.aprīļa lēmumā Nr.30.1-22.13/1633, ar kuru atcelts 2019.gada 8.februāra lēmums Nr.30.3-23.30/4906 par SIA /Nosaukums D/ datu atbilstības pārbaudes rezultātiem, vērtētas tiesību normas par PVN 21% likmes piemērošanu SIA /Nosaukums D/ saņemtajiem maksājumiem no *Greenworld Business LLP*, kā rezultātā secināts, ka saskaņā ar izrakstītajiem nodokļa rēķiniem saņemtajai avansa summai nav pamata piemērot Pievienotās vērtības nodokļa likuma 51.panta ceturto daļu, kurā ir atsauce uz minētā likuma 43.pantu, tādējādi saņemtajam avansa maksājumam PVN 21% likme nav piemērojama. Turklāt šajā dienesta ģenerāldirektores lēmumā arī norādīts uz nepilnībām un pretrunām noformētajos darījuma dokumentos, proti, nav norādīts preces piegādes termiņš, nav pārstāvju parakstu atšifrējumu un amats, nav identificējama darījumu partnera persona, kas parakstīja līgumu, šaubas rada būtiska avansa summas samaksa bez preces saņemšanas ilgā laika periodā. Tāpat tajā norādīts, ka preču kustība nenotika, t.i., SIA /Nosaukums D/ preci, par kuru saņemti *Greemvorld Business LLP* avansa maksājumi, no piegādātāja nesaņēma un klientam preces nenosūtīja (nav izlaistas brīvam apgrozījumam).

Tādējādi nav attaisnojams pieteicējas norādītais arguments, ka dienesta veiktajās pārbaudēs darījumi netika apšaubīti. Novēršanas likums nosaka konkrētas prasības likuma subjektiem, kuri veic saimniecisko darbību likuma regulējošajās jomās, tādējādi pieteicējai ir pienākums šīs likuma prasības ievērot, un pieteicējas minētie apstākļi nevar būt par attaisnojumu likuma prasību neizpildei.

[3.5] Pretēji pieteicējas viedoklim, dienests izvērtēja Administratīvā procesa likuma 66.pantā norādītos lietderības apsvērumus (nepieciešamība, piemērotība, vajadzība un atbilstība) un konstatēja, ka lēmuma pieņemšana par soda naudas piemērošanu 10 000 *euro* apmērā ir nepieciešama, piemērota, vajadzīga un atbilstoša. Dienesta ieskatā, konkrētajā gadījumā, lai sasniegtu tiesisku (leģitīmu) mērķi nepieļaut un samazināt noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas vai terorisma finansēšanas iespējas, ir lietderīgi piemērot Novēršanas likuma 78.panta pirmās daļas 3.punktā minēto sankciju – uzlikt 10 000 *euro* soda naudu. Šāds soda naudas apmērs piemērots, pamatojoties uz samērīgumu un objektivitāti, balstoties arī uz demokrātiskās iekārtas principu, jo minētā sankcija ir piemērojama, lai aizsargātu citu privātpersonu tiesības, sabiedrības drošību un labklājību. Tāpat konkrētajā gadījumā ņemts vērā apstāklis, ka likuma pārkāpuma sekas un būtisku interešu aizskārumu nav iespējams novērst, lai turpmāk nepieļautu iespējamu noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju vai terorisma finansēšanu, dienests nevar rīkoties citādi, kā vien izdot administratīvo aktu, ar kuru likuma subjektam tiek piemērota soda nauda, un šāda lēmuma pieņemšana ir nepieciešama. Lēmumā konstatētajos apstākļos pārējo Novēršanas likuma 78.pantā pirmajā daļā ietverto sankciju, kas mazāk ierobežotu pieteicējas darbību, piemēram, pienākuma veikt noteiktu rīcību vai atturēties no tās vai brīdinājuma, piemērošana pieteicējai konkrētajā gadījumā nav lietderīga un nesasniedz ar šo administratīvo aktu noteikto mērķi panākt likumā noteikto prasību savlaicīgu izpildi un tādējādi, nepieļaut un samazināt noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas vai terorisma finansēšanas iespējas. Tieši pieteicējas sodīšana ar soda naudu atbilst sabiedrības būtiskām interesēm un likuma mērķim, kas ir novērst nelegāli iegūtu līdzekļu legalizāciju un terorisma finansēšanu. Savukārt soda naudai jābūt atbilstošai un samērīgai ar pieteicējas pieļauto pārkāpumu, kā arī jākalpo kā preventīvam līdzeklim, lai pieteicēju un citas personas atturētu no līdzīgu pārkāpumu pieļaušanas nākotnē.

[3.6] Attiecībā par Novēršanas likuma 77.panta trešajā daļā noteikto dienests norāda, ka tas, nosakot soda naudas apmēru, veicis konkrētās situācijas izvērtējumu, īpaši ņemot vērā pārkāpuma raksturu, būtību, pārkāpuma ilgumu, apstākļus, ka pie atbildības saucamais subjekts sadarbojas ar uzraudzības un kontroles institūciju, kā arī samērīguma principu un lietderības apsvērumus, ievērojot sabiedrības intereses. Tāpat ņemts vērā pieteicējas finansiālais stāvoklis (saskaņā ar dienesta rīcībā esošo informāciju pieteicējas neto apgrozījums 2018.gadā bija 618 016 *euro)*, kā arī citi Novēršanas likuma 77.panta trešajā daļā noradītie būtiskie apstākļi, kas konstatējami lietā (pārkāpuma smagums, ilgums un sistemātiskums; fiziskās vai juridiskās personas atbildības pakāpe; fiziskās vai juridiskās personas finansiālais stāvoklis (atbildīgās fiziskās personas gada ienākumu apmērs vai atbildīgās juridiskās personas kopējais gada apgrozījums un citi finansiālo stāvokli ietekmējoši faktori); to, cik lielā mērā pie atbildības sauktā fiziskā vai juridiskā persona sadarbojas ar uzraudzības un kontroles institūciju; fiziskās vai juridiskās personas iepriekš izdarītos pārkāpumus noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas jomā).

Secinājums par pieteicējas pārkāpuma smagumu ir saistīts ar Novēršanas likumā ietverto regulējumu, saskaņā ar kuru Latvijā izveidota ziņošanas sistēma par aizdomīgiem un neparastiem darījumiem. Ziņošanas sistēmas pamats ir subjekta pienākums ziņot Kontroles dienestam par aizdomīgiem un neparastiem darījumiem. Ziņošana par neparastiem un aizdomīgiem darījumiem visā pasaulē tiek uzskatīta par vienu no galvenajiem noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas pasākumiem. Ziņošanas sistēma nodrošina Novēršanas likuma 2.pantā paredzētā mērķa sasniegšanu – novērst noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju un terorisma finansēšanu. Likumā minētā mērķa sasniegšanai ir nodalīti likuma subjektu un kontroles un uzraudzības dienestiem veicamie pienākumi. Likuma subjekta pienākums atbilstoši Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas likuma 30.panta pirmās daļas 1.punktam ir informēt Kontroles dienestu par neparastiem un aizdomīgiem darījumiem. Savukārt minētā dienesta pienākums ir šo informāciju izvērtēt un nepieciešamības gadījumā veikt nepieciešamos pasākumus likuma mērķa sasniegšanai. Tādējādi likuma subjektam, konstatējot neparastus vai aizdomīgus darījumus, primāri par tiem ir jāziņo Kontroles dienestam. Ņemot vērā, ka pieteicēja pārkāpusi likumā noteikto pamata pienākumu, apgrūtinot likuma mērķa sasniegšanu, pieteicējas pārkāpums ir uzskatāms par būtisku likuma izpratnē.

Attiecībā par pieteicējas pārkāpuma ilgumu dienests norādījis, ka pārbaudē konstatēti pārkāpumi periodā no 2017.gada 1.novembra līdz 2018.gada 30.septembrim ieskaitot. Tādējādi ilgstošā laika posmā pieteicēja pieļāvusi vairākus pārkāpumus. Pārkāpumu sistemātiskums konkrētajā gadījumā nav konstatēts, ka pārkāpēja būtu sistemātiski pārkāpusi likuma prasības. Savukārt, vērtējot atbildības pakāpi, pieteicēja pilnībā atbildīga par izdarītajiem pārkāpumiem, jo likuma prasību izpildei netika iesaistīts ārpakalpojums vai citas personas. Tāpat vērtēts gan pieteicējas finansiālais stāvoklis (pieteicējas neto apgrozījums tika izvērtēts kā būtisks apstāklis finansiālā stāvokļa noteikšanā), gan arī tas, ka pieteicēja sadarbojās ar uzraudzības un kontroles institūciju pārbaudes laikā.

[3.7] Pieteikumā norādīts, ka viens no kritērijiem soda noteikšanā ir bijis pieteicējas 2018.gada pārskata neto apgrozījums un peļņa, tomēr tās pārkāpumi ir saistīti ar ārpakalpojuma grāmatvedības pakalpojumiem, līdz ar to soda naudas apmēra noteikšanā būtu ņemams vērā neto apgrozījums, kas attiecas tieši uz šo saimnieciskās darbības veidu.

Nosakot pieteicējai soda naudu 10 000 *euro* apmērā, tika veikts izvērtējums konkrētajai situācijai, īpaši ņemot vērā pārkāpuma raksturu, būtību, ilgumu, pieteicējas finansiālo stāvokli (proti, saskaņā ar dienesta rīcībā esošo informāciju 2018.gada iesniedzējas pārskata gada neto apgrozījums bija

618 016 *euro* un iesniedzējas pārskata gada peļņa bija 76 955 *euro)*. Dienests, nosakot sankciju, ievēro dienesta 2019.gada 10.oktobrī ar rīkojumu Nr.456 apstiprinātās vadlīnijas „Sankciju noteikšanas vadlīnijas par Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanas likuma un Starptautisko un Latvijas Republikas nacionālo sankciju likuma pārkāpumiem dienesta uzraudzībā esošajiem likuma subjektiem" (turpmāk – vadlīnijas). Turklāt Novēršanas likuma 78.panta pirmās daļas 3.punkts paredz uzlikt par pārkāpumu atbildīgajai personai (fiziskajai vai juridiskajai) soda naudu līdz 1 000 000 *euro*. Likums neparedz nodalīt „Neto apgrozījumu" pa saimnieciskās darbības veidiem, bet gan, aprēķinot soda naudas apmēru, juridiskām personām izmanto kopējo gada apgrozījumu. Attiecībā par citiem likuma subjektiem piemērotajām sankcijām un to apmēru norādāms, ka katrs gadījums ir individuāls, tādējādi atšķiras piemērotās sankcijas apmērs, kas liecina par dienesta veiktajiem lietderības un samērīguma apsvērumiem. Tādējādi pieteicējas arguments, ka līdz ar 2019.gada beigām un 2020.gada sākumu dienesta piemēroto sodu apmērs ir ievērojami samazinājies, kas liecina, ka dienests ir mainījis savu praksi, atzīstot, ka iepriekš piemērotās sankcijas bijušas nesamērīgas un nepamatotas, ir pilnībā nepamatots. Pieteicējai piemērotā soda nauda 10 000 *euro* apmērā ir nepieciešama, lai veicinātu pieteicējai, kā arī citiem likuma subjektiem likumā noteikto pienākumu efektīvu izpildi, tādējādi samazinot nelegāli iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas iespējas. Samazinot nelegāli iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas iespējas, palielinās sabiedrības drošība un uzlabojas valsts reputācija starptautiskā līmenī, kas ir visas sabiedrības intereses.

[4] Tiesas sēdē pieteicējas pārstāvis uzturēja pieteikumā ietverto prasījumu, pamatojoties uz tajā norādītajiem apstākļiem. Savukārt dienesta pārstāve tiesas sēdē pieteikumu neatzina, pamatojoties uz lēmumā un rakstveida paskaidrojumā norādītajiem apsvērumiem.

Motīvu daļa

[5] Tiesa, noklausoties procesa dalībnieku paskaidrojumus, izvērtējot lietas apstākļus un lietā esošos pierādījumus, secina, ka pieteikums *ir noraidāms.*

[6] Lietā nav strīda par to, ka pieteicēja ir reģistrējusies dienestā kā Novēršanas likuma subjekts un paziņojusi, ka tās saimnieciskās darbības veids ir grāmatvedības ārpakalpojumi, savukārt atbildīgā persona par likuma prasību izpildi ir tās valdes loceklis /pers. A/. Lietā nav strīda arī par to, ka dienesta amatpersonas 2018.gada 22.oktobrī un 13.decembrī, kā arī 2019.gada 11.jūlijā veica pieteicējas pārbaudi noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas jomā, par kuru noformēts pārbaudes akts Nr.12.2/194 un tā turpinājumi (turpmāk – pārbaudes akts) *(lietas 1.sējuma 205. – 221.lapa)*.

Lietā strīds ir par dienesta veikto pārbaužu rezultātā izdarītajiem secinājumiem, proti, vai dienests pamatoti secinājis, ka: 1) pieteicējas izveidotā iekšējās kontroles sistēma neatbilst vairākām Novēršanas likuma prasībām; 2) pieteicēja nav veikusi darbinieku apmācības, lai pilnveidotu viņu prasmi konstatēt neparasta darījuma pazīmes un aizdomīgus darījumus, kā arī izpildītu iekšējās kontroles sistēmā paredzētās darbības; 3) pieteicēja 2018.gada 22.oktobra pārbaudē nav uzrādījusi tās klientu identifikācijas anketas un klientu identifikācijas un izpētes dokumentus, līdz ar to arī nav identificējusi klientus; 4) pieteicēja noteikusi nepamatoti zemu risku klientam SIA /Nosaukums H/, neveicot šī klienta izpēti; 5) pieteicēja nevarēja uzrādīt klienta SIA /Nosaukums I/, ar kuru pārtraukta sadarbība, grāmatvedības dokumentus, līdz ar to pieteicēja piecus gadus pēc darījumu attiecību izbeigšanas nav saglabājusi saraksti ar šo klientu; 6) pieteicēja nav veikusi klientu SIA /Nosaukums B/, SIA /Nosaukums C/ un SIA /Nosaukums D/ darbību un darījumu uzraudzību, lai pārliecinātos, vai darījumi nav uzskatāmi par neparastiem vai aizdomīgiem, kā arī nav atbilstoši izvērtējusi šo klientu veiktos darījumus un par tiem nav ziņojusi Kontroles dienestam.

[7] Saskaņā ar Novēršanas likuma 6.panta pirmo daļu likuma subjekts atbilstoši savam darbības veidam veic un dokumentē noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas risku novērtējumu, lai noskaidrotu, novērtētu, izprastu un pārvaldītu savai darbībai un klientiem piemītošos noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas riskus, un, pamatojoties uz šo novērtējumu, izveido noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas iekšējās kontroles sistēmu, tai skaitā izstrādājot un dokumentējot attiecīgās politikas un procedūras, kuras apstiprina likuma subjekta valde, ja tā ir iecelta, vai likuma subjekta augstākā pārvaldes institūcija. Savukārt saskaņā ar šā likuma 7.panta pirmo daļu, izveidojot iekšējās kontroles sistēmu, likuma subjekts paredz vismaz: 1) kārtību, kādā tiek novērtēts, dokumentēts un pārskatīts ar klientu, tā rezidences (reģistrācijas) valsti, klienta saimniecisko vai personisko darbību, izmantotajiem pakalpojumiem un produktiem un to piegādes kanāliem, kā arī ar veiktajiem darījumiem saistītais noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas risks; 2) kārtību un apjomu, kādā, balstoties uz likuma subjekta veikto klienta noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas riska novērtējumu un ievērojot šajā likumā un citos normatīvajos aktos noteiktās klienta izpētes minimālās prasības, veicama klienta izpēte; 3) kārtību, kādā, balstoties uz likuma subjekta veikto klienta noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas riska novērtējumu, veicama klienta darījumu uzraudzība; 4) neparastu un aizdomīgu darījumu atklāšanas kārtību un kārtību, kādā likuma subjekts atturas no aizdomīga darījuma veikšanas; 5) kārtību, kādā tiek ziņots Kontroles dienestam par neparastiem un aizdomīgiem darījumiem; 6) kārtību, kādā tiek uzglabāta un iznīcināta klienta izpētes gaitā, kā arī klienta veikto darījumu uzraudzības gaitā iegūtā informācija un dokumenti; 7) darbinieku tiesības, pienākumus un atbildību, kā arī darbinieku profesionālās kvalifikācijas un atbilstības standartus, pildot šā likuma prasības; 8) kārtību, kādā tiek nodrošināta anonīma iekšējā ziņošana par šā likuma prasību pārkāpumiem un šādu ziņojumu izvērtēšana, ja, ņemot vērā likuma subjekta darbinieku skaitu, šāda ziņošana ir iespējama; 9) neatkarīga iekšējā audita funkciju, lai nodrošinātu iekšējās kontroles sistēmas atbilstības normatīvo aktu noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas jomā prasībām un darbības efektivitātes izvērtēšanu, ja, ņemot vērā likuma subjekta darbinieku skaitu, šāda funkcija ir iespējama; 10) politiku un procedūru regulāras darbības pārskatīšanas prasības un kārtību atbilstoši grozījumiem normatīvajos aktos vai likuma subjekta darbības procesos, sniegtajos pakalpojumos, pārvaldības struktūrā, klientu bāzē vai darbības reģionos.

Pieteicējai veiktajā pārbaudē konstatēts, ka tā nav dokumentējusi savam darbības veidam atbilstošu noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas risku novērtējumu, kā arī nav veikusi un dokumentējusi klientu risku novērtējumu. Tāpat pieteicējas iekšējās kontroles sistēmā konstatētas šādas nepilnības: 1) nav noteiktas darbinieku tiesības, pienākumi un atbildība, kā arī darbinieku profesionālās kvalifikācijas un atbilstības standarti, pildot šā likuma prasības; 2) nav iekļautas politiku un procedūru regulāras darbības pārskatīšanas prasības un kārtība atbilstoši izmaiņām normatīvajos aktos vai likuma subjekta darbības procesos, sniegtajos pakalpojumos, pārvaldības struktūrā, klientu bāzē vai darbības reģionos; 3) nav iekļauta kārtība, kādā dienestam sniedzami ziņojumi par aizdomīgiem darījumiem nodokļu jomā atbilstoši likuma „Par nodokļiem un nodevām" $22.^2$ pantam un noteikumiem Nr.162 *(lietas 1.sējuma 213. – 218.lapa)*.

Iebildumus par dienesta konstatēto pieteicēja izteikusi daļā par neziņošanu dienestam. Pieteicēja uzskata, ka normatīvie akti neparedz pienākumu likuma subjektam savā metodikā papildus noteikt ziņošanas kārtību dienestam, jo ziņošanas pienākums dienestam izriet no normatīvajiem tiesību aktiem, tādēļ to nav nepieciešams dublēt. Tomēr tiesa nepiekrīt šim pieteicējas viedoklim. Saskaņā ar Novēršanas likuma 6.panta otro daļu iekšējās kontroles sistēma ir pasākumu kopums, kas ietver uz likuma prasību izpildes nodrošināšanu vērstas darbības, paredzot tam atbilstošus resursus un veicot darbinieku apmācību, lai pēc iespējas novērstu likuma subjekta iesaistīšanu noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijā vai terorisma finansēšanā. Tātad likuma

subjektam ir pienākums iekšējās kontroles sistēmā paredzēt kārtību, kādā, pamatojoties uz likuma subjekta veikto klienta noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas riska novērtējumu, veicama klienta darījumu uzraudzība un ziņošana atbildīgajām valsts iestādēm. Līdz ar to likuma subjektam papildu Novēršanas likuma 7.pantā noteiktajām minimālajām prasībām ir pienākums iekšējās kontroles sistēmā ietvert arī kārtību, kādā likuma subjekts izpilda arī likuma „Par nodokļiem un nodevām" 22.[2] pantā noteikto pienākumu (kārtība, kādā konstatē aizdomīgus darījumus un ziņots par tiem dienestam). Tomēr pieteicējas iekšējās kontroles sistēmā *(lietas 2.sējuma 16. – 33.lapa)* ir iestrādāta ziņošana par klienta neparastiem vai aizdomīgiem darījumiem Kontroles dienestam, taču kārtība, kādā dienestam sniedzami ziņojumi par aizdomīgiem darījumiem nodokļu jomā, tajā nav noteikta. Līdz ar to pieteicējas iekšējās kontroles sistēma, kas pēc būtības ir vadlīnijas pieteicējas darba ņēmēja rīcībai situācijā, kad tiek konstatēti konkrēti apstākļi, nesatur informāciju par ziņošanas nepieciešamību dienestam, konstatējot aizdomīgus darījumus nodokļu jomā, kā arī kārtību, kādā šis ziņojums ir sniedzams. Tādēļ pamatota ir dienesta norāde, ka minētais rada lielu risku, ka šāds ziņojums dienestā netiks sniegts, jo attiecīgā persona nebūs informēta par šāda ziņojuma nepieciešamību.

Ņemot vērā šajā sprieduma punktā minēto, tiesa atzīst par pamatotu dienesta secinājumu, ka pieteicēja, neiekļaujot iekšējās kontroles sistēmā nepieciešamo informāciju, neveicot savas saimnieciskās darbības un klientu risku novērtējumu, nav pienācīgi izpildījusi likuma 6.panta pirmās daļas un 7.panta pirmās daļas prasības. Šo secinājumu nekādā veidā neietekmē arī pieteicējas tiesvedības laikā (2020.gada 1.decembrī) iesniegtās divu ziņojumu par aizdomīgu darījumu izdrukas no EDS *(lietas 2.sējuma 173. – 175.lapa)*, kas dienestā iesniegti 2020.gada 3.februārī, proti, vairāk nekā trīs mēnešus pēc sākotnējā lēmuma pieņemšanas.

[8] Saskaņā ar Novēršanas likuma 9.pantu likuma subjekts nodrošina, lai atbildīgie darbinieki pārzina ar noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju un terorisma finansēšanu saistītos riskus, noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanu regulējošos normatīvos aktus, kā arī veic regulāru darbinieku apmācību, lai pilnveidotu viņu prasmi konstatēt neparasta darījuma pazīmes un aizdomīgus darījumus un izpildīt iekšējās kontroles sistēmā paredzētās darbības.

Tomēr pieteicēja ne dienesta veiktās pārbaudes laikā, ne arī vēlāk nav iesniegusi dokumentus, kas apliecinātu veikto darbinieku apmācību noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas jomā. Turklāt pieteicēja izskatāmajā lietā par šo apstākli iebildumus nav izteikusi. Tādējādi arī pamatots ir dienesta secinājums, ka pieteicēja nav ievērojusi Novēršanas likuma 9.pantā noteiktās prasības.

[9] Saskaņā ar Novēršanas likuma 11.panta pirmās daļas 1.punktu likuma subjekta pienākums ir veikt klienta izpēti pirms darījuma attiecību uzsākšanas. Savukārt klienta izpētes pasākumi ir uz risku novērtējumu balstīts darbību kopums, kura ietvaros likuma subjekts: 1) identificē klientu un pārbauda iegūtos identifikācijas datus; 2) noskaidro patieso labuma guvēju un, balstoties uz risku novērtējumu, pārliecinās par to, ka attiecīgā fiziskā persona ir klienta patiesais labuma guvējs. Juridiskam veidojumam un juridiskajai personai likuma subjekts noskaidro arī attiecīgās personas dalībnieku struktūru un veidu, kādā izpaužas patiesā labuma guvēja kontrole pār šo juridisko veidojumu vai juridisko personu; 3) iegūst informāciju par darījuma attiecību un gadījuma rakstura darījuma mērķi un paredzamo būtību; 4) pēc darījuma attiecību uzsākšanas veic to uzraudzību, tai skaitā pārbaudes, kas apstiprina, ka darījuma attiecību laikā slēgtie darījumi tiek veikti saskaņā ar likuma subjekta rīcībā esošo informāciju par klientu, tā saimniecisko darbību, risku profilu un līdzekļu izcelsmi; 5) nodrošina klienta izpētes gaitā iegūto dokumentu, personas datu un informācijas uzglabāšanu, regulāru izvērtēšanu un aktualizēšanu atbilstoši piemītošajiem riskiem, bet ne retāk kā reizi piecos gados *(Novēršanas likuma 11.[1] panta pirmā daļa)*. Nosakot klienta izpētes apjomu un kārtību, kā arī klienta izpētes gaitā iegūto dokumentu, personas datu un informācijas izvērtēšanas regularitāti, likuma subjekts ņem vērā noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas riskus, kurus rada klients, tā rezidences (reģistrācijas) valsts, klienta saimnieciskā vai personiskā darbība, izmantojamie pakalpojumi un produkti un to piegādes kanāli, kā arī veiktie darījumi. Nosakot klienta izpētes apjomu un regularitāti, likuma subjekts ņem vērā arī šādus risku ietekmējošus rādītājus: 1) darījuma attiecību mērķi; 2) klienta plānoto un veikto darījumu regularitāti; 3) darījuma attiecību ilgumu un darījumu regularitāti; 4) klienta plānoto un veikto darījumu apjomu *(Novēršanas likuma 11.[1] panta otrā daļa)*. Likuma subjekts dokumentē klienta izpētes pasākumus, kā arī informāciju par visiem klienta veiktajiem un saņemtajiem maksājumiem un pēc uzraudzības un kontroles institūcijas vai Kontroles dienesta pieprasījuma tajā noteiktajā termiņā uzrāda šos dokumentus likuma subjekta uzraudzības un kontroles institūcijai vai iesniedz šo dokumentu kopijas Kontroles dienestam *(Novēršanas likuma 37.[2] pants)*.

Tātad likuma subjekta pienākums ir veikt klienta izpēti, kuras ietvaros tiek veikta klienta identifikācija, noskaidrots patiesais labuma guvējs, pārliecinoties par tā atbilstību, iegūta informācija par darījuma attiecību mērķi un paredzamo būtību, tāpat arī darījuma attiecību laikā likuma subjekta pienākums ir uzraudzīt darījuma attiecības. Līdz ar to arī pieteicējas pienākums ir dokumentēt visu savu klientu izpētes pasākumus, uzglabāt tos un pēc uzraudzības un kontroles institūcijas pieprasījuma uzrādīt šos dokumentus.

Dienesta veiktās pārbaudes laikā konstatēts, ka pieteicēja sniedz grāmatvedības ārpakalpojumus 62 klientiem, taču 2018.gada 22.oktobrī nevarēja uzrādīt ne tās klientu identifikācijas anketas, ne arī klientu identifikācijas un izpētes dokumentus. Lai gan pārbaudes turpinājumā (2018.gada 13.decembrī) pieteicēja uzrādīja aizpildītas klientu datu veidlapas un klientu identifikācijas, izpētes un risku novērtēšanas veidlapas *(lietas 2.sējuma 4. – 16., 34. – 43.lapa)*, kā arī divu klientu SIA /Nosaukums V/" un SIA /Nosaukums F/ Lursoft datubāzes izdrukas *(lietas 1.sējuma 219. – 226.lapa)*, dienests pamatoti secinājis, ka šie dokumenti neapliecina klientu izpētes veikšanu pirms darījumu attiecību uzsākšanas, kā arī likuma prasību savlaicīgu izpildi.

Tādējādi arī pamatots ir dienesta secinājums, ka pieteicēja kā Novēršanas likuma subjekts nav identificējusi klientus, pārkāpjot Novēršanas likuma 11.[1] panta pirmajā un otrajā daļā, kā arī 37.[2] pantā noteiktās prasības.

[10] Saskaņā ar Novēršanas likuma 11.[1] panta trešo daļu viens no paaugstināta riska faktoriem, kas likuma subjektam ir jāņem vērā, veicot klienta izpēti, ir tas, ka klients vai tā patiesais labuma guvējs ir saistīts ar paaugstināta riska jurisdikciju, proti, ar augsta riska trešo valsti. Likuma subjektam jāspēj pierādīt, ka klienta izpētes apjoms atbilst pastāvošajiem noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas riskiem *(Novēršanas likuma 11.[1] panta piektā daļa)*. Likuma subjekts vienkāršotu klientu izpēti ir tiesīgs veikt, ja veikti pasākumi, lai noskaidrotu, novērtētu un izprastu savas darbības un klientam piemītošo noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas riskus. Savukārt klienta padziļināta izpēte ir uz risku novērtējumu balstītas darbības, kas tiek veiktas papildus klienta izpētei, tai skaitā, lai: 1) papildus pārliecinātos, ka persona, kas saskaņā ar šā likuma 18.pantu noskaidrota kā patiesais labuma guvējs, ir klienta patiesais labuma guvējs; 2) nodrošinātu klienta veikto darījumu pastiprinātu uzraudzību *(Novēršanas likuma 22.panta pirmā daļa un 26.panta pirmā daļa)*.

Tātad likuma subjekta pienākums ir veikt klienta izpēti tādā apjomā, lai tā izvērtējums atbilstu pastāvošajiem riskiem, turklāt tieši likuma subjektam jāspēj pierādīt, ka klienta izpētes apjoms atbilst pastāvošajiem riskiem. Klienta izpētes būtība ir iegūt informāciju un pietiekamu dokumentu apjomu, lai jau sākotnējā darījumu attiecību posmā ar klientu, būtu iespēja samazināt risku likuma subjektam tikt iesaistītam noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijā un terorisma finansēšanā. Lai izprastu klientu un tā saimniecisko vai personisko darbību pietiekošā apmērā, lai būtu novērtēts klientam piemītošais noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas risks, kā arī nodrošināta efektīva un atbilstoša riskam, klienta un veikto darījumu uzraudzība

darījuma attiecību laikā, tiek iegūta informācija un dokumenti par klientu pietiekamā apjomā. Turklāt, veicot risku novērtējumu, likuma subjekts ņem vērā riskus, kuri identificēti Nacionālajā noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas risku novērtēšanas ziņojumā (turpmāk – Nacionālais ziņojums) *(Novēršanas likuma 6.panta 1.[1] daļas 2.punkts)*.

Dienesta veiktās pārbaudes laikā konstatēts, ka pieteicējas uzrādītajās klientu datu veidlapās un klientu identifikācijas, izpētes un risku novērtēšanas veidlapās klientiem noteikts zems risks un norādīts, ka nav nepieciešama klienta izpēte vai padziļinātā izpēte *(lietas 1.sējuma 219.lapa)*. Piemēram, pieteicējas klienta SIA /Nosaukums E/ patiesais labuma guvējs ir Krievijas Federācijas pilsonis /pers. R/. Tātad šī pieteicējas klienta patiesajam labuma guvējam ir saistība ar Krievijas Federāciju, kas atbilstoši Nacionālajam noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas risku novērtēšanas ziņojumam (turpmāk – Nacionālais ziņojums) uzskatāma par paaugstināta riska jurisdikciju. Konkrēti, ziņojuma 4.2.19. un 4.2.20.apakšpunktā norādīts, ka atbilstoši ASV Nacionālajam risku novērtējumam Krievijas un Eirāzijas organizētās noziedzīgās grupas raksturo ciešas politiskās saites gan vietējā, gan ārvalstu līmenī, kas tiek izmantotas, lai aizsargātu savas intereses un atvieglotu piekļuvi starptautiskajai finanšu sistēmai. Šie grupējumi rada īpašus draudus, jo tie izmanto sarežģītas shēmas, lai pārvietotu un slēptu noziedzīgi iegūtus līdzekļus, izmantojot lielu skaitu čaulas kompāniju un dažādu valstu finanšu sistēmas. Iepriekš minētajā novērtējumā ir sniegta tieša norāde uz organizēto noziedzīgo grupu noziedzīgi iegūtu līdzekļu tranzītu caur Latvijas bankām *(4.2.19.apakšpunkts)*. ASV 2015.gada Starptautiskā narkotiku kontroles stratēģijas ziņojuma Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un ekonomisko noziegumu daļā norādīts, ka pārsvarā Latvijā legalizētie noziedzīgi iegūtie līdzekļi ir iegūti krāpšanas rezultātā, kuru lielākā daļa iegūta ļaunprātīgi izvairoties no nodokļu nomaksas ārpus Latvijas. ASV valdība vairākkārt uzsvērusi, ka Krievijas organizētās noziedzīgas grupas ir aktīvas Latvijā un, domājams, ka nozīmīgu daļu no noziedzīgiem līdzekļiem, kas ieplūst Latvijā, sastāda šo noziedzīgo grupu ģenerētie līdzekļi *(4.2.20.apakšpunkts)*. Savukārt Nacionālā ziņojuma 4.3.12.apakšpunktā norādīts, ka augstākie noziedzīgi iegūto līdzekļu legalizācijas draudi ir no Krievijas, Lielbritānijas un Lietuvas *(sk. https://www.vid.gov.lv/sites/default/files/nra_lv_final_2.pdf)*.

Tādējādi pieteicējas arguments, ka tās klienta SIA /Nosaukums E/ patiesā labuma guvēja uzturēšanās vieta ir Latvijā, konkrētajā gadījumā nevar būt par apstākli likumā noteikto prasību neievērošanai. Pieteicējai, nosakot klienta riska pakāpi, bija jāņem vērā Nacionālajā ziņojumā norādītais iespējamais risks, ko rada tās klienta SIA /Nosaukums E/ patiesā labuma guvēja saistība ar paaugstināta riska jurisdikciju – Krievijas Federāciju. Līdz ar to arī pamatots ir dienesta secinājums, ka pieteicēja konkrētajā gadījumā nav ievērojusi Novēršanas likuma 11.[1] panta trešās daļas 2.punkta a) apakšpunktā noteiktās prasības.

[11] Saskaņā ar Novēršanas likuma 37.panta otro daļu likuma subjekts piecus gadus pēc darījuma attiecību izbeigšanas vai gadījuma rakstura darījuma veikšanas glabā: 1) visu klientu izpētes ietvaros iegūto informāciju, tai skaitā informāciju par klientu un tā kontiem, klienta identifikācijas datus apliecinošu dokumentu kopijas, klientu izpētes rezultātus; 2) informāciju par visiem klienta veiktajiem maksājumiem; 3) saraksti ar klientu, tai skaitā elektronisko saraksti.

Dienesta veiktās pārbaudes laikā pieteicēja nevarēja uzrādīt klienta SIA /Nosaukums I/, ar kuru pārtraukta sadarbība, grāmatvedības dokumentus. Savukārt pati pieteicēja bija norādījusi, ka līgums ar šo sabiedrību pārtraukts 2018.gada maijā, solot pieņemšanas-nodošanas aktu dienestam nosūtīt uz e-pastu *(lietas 1.sējuma 216.lapa)*, taču tas nav izdarīts. Savukārt jau tiesvedības laikā (2020.gada 1.decembrī) pieteicēja iesniedza tai adresētu SIA /Nosaukums I/ 2018.gada 1.aprīļa lūgumu pārtraukt 2013.gada 1.novembrī noslēgto līgumu Nr.OK/43 *(lietas 2.sējuma 172.lapa)*. Tomēr arī šis dokuments nevar ietekmēt dienesta pamatoto secinājumu, ka pieteicēja attiecībā pret šo klientu nav ievērojusi likumā noteikto dokumentu glabāšanas termiņu pēc darījumu attiecību izbeigšanas un nav uzrādījusi šo dokumentu kopijas uzraudzības un kontroles iestādei. Turklāt pieteicējas uzrādīto klienta identifikācijas, izpētes un risku novērtēšanas veidlapu glabāšanas termiņš norādīts pieci gadi no aizpildīšanas datuma, kas ir pretrunā Novēršanas likuma 37.panta otrajā daļā noteiktajam – pieci gadi pēc darījuma attiecību izbeigšanas.

Līdz ar to arī pamatots ir dienesta secinājums, ka pieteicēja ar šādu rīcību ir pārkāpusi Novēršanas likuma 37.panta otrajā daļā noteiktās prasības.

[12] Saskaņā ar Novēršanas likuma 20.panta pirmo un otro daļu, kā arī 30.panta pirmās daļas 1.punktu likuma subjekts pēc darījuma attiecību uzsākšanas vai veicot gadījuma rakstura darījumus, balstoties uz noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas risku novērtējumu, pastāvīgi: 1) aktualizē informāciju par klienta saimniecisko vai personisko darbību; 2) veic klienta darbību un darījumu uzraudzību, lai pārliecinātos, vai darījumi nav uzskatāmi par neparastiem vai aizdomīgiem. Likuma subjekts, veicot darījuma attiecību vai gadījuma rakstura darījumu uzraudzību, īpašu uzmanību pievērš: 1) klientam netipiski lielam darījumam, sarežģītam darījumam, šķietami savstarpēji saistītiem darījumiem vai darījumam, kuram šķietami nav ekonomiska vai nepārprotami tiesiska mērķa; 2) darījumam, kurā piedalās persona no augsta riska trešajām valstīm. Likuma subjekta pienākums ir nekavējoties ziņot Kontroles dienestam par katru neparastu vai aizdomīgu darījumu. Ziņošanas pienākums attiecas arī uz līdzekļiem, kas rada aizdomas, ka tie tieši vai netieši iegūti noziedzīga nodarījuma rezultātā vai saistīti ar terorisma finansēšanu vai šādu darbību mēģinājumu, bet vēl nav iesaistīti darījumā vai tā mēģinājumā.

Izskatāmajā lietā dienests secinājis, ka pieteicēja nav veikusi klientu SIA /Nosaukums B/, SIA /Nosaukums C/ un SIA /Nosaukums D/ darbību un darījumu uzraudzību, lai pārliecinātos, vai darījumi nav uzskatāmi par neparastiem vai aizdomīgiem, kā arī nav atbilstoši izvērtējusi šo klientu veiktos darījumus un par tiem nav ziņojusi Kontroles dienestam. Tādējādi tiesa turpmāk secīgi izvērtēs šo dienesta secinājuma pamatotību.

[12.1] Attiecībā par SIA /Nosaukums B/ un SIA /Nosaukums C/ konstatējams, ka 2017.gada 23.novembrī starp SIA /Nosaukums B/ un pieteicēju noslēgts aizdevuma līgums Nr.A-V15/l. Saskaņā ar šo līgumu SIA /Nosaukums B/ izsniedz pieteicējai, bet pieteicēja pieņem un apņemas saskaņā ar šī līguma noteikumiem ar procentiem atmaksāt aizdevumu 180 000 *euro* apmērā, ar aizdevuma pilnīgas atmaksas termiņu 2019.gada 1.decembris un likmi 5 % gadā no neatmaksātās daļas. Saistības nodrošinātas, noslēdzot hipotēkas līgumu, noformējot un parakstot nostiprinājuma lūgumu, kā arī reģistrējot pirmās kārtas hipotēku par labu aizdevējam attiecīgajā zemesgrāmatu nodaļā *(lietas 1.sējuma 227. un 228.lapa)*.

2017.gada 8.decembrī starp SIA /Nosaukums J/ (pārdevējs) un /pers. A/ (pircējs) noslēgts pirkuma līgums Nr.199/Vl5-522/38 par dzīvokļa īpašuma Nr.38, neapdzīvojamo telpu īpašumu Nr.37P, Nr.37T un Nr.37N, kā arī 3/76 domājamo daļu autostāvvietas īpašuma /adrese/, (turpmāk – nekustamais īpašums) iegādi par pirkuma maksu 251 000 *euro (lietas 1.sējuma 111. – 121.lapa)*. Saskaņā ar 2017.gada 13.decembra aizdevuma līgumu Nr.1/17 pieteicēja izsniegusi /pers. A/ aizdevumu 251 000 *euro* apmērā ar pilnīgas atmaksas termiņu 2018.gada 1.septembri un gada likmi 5 % no neatmaksātās daļas. Aizdevuma mērķis – nekustamā īpašuma iegāde. Saskaņā ar līguma nosacījumiem aizņēmējs apņemas nekustamo īpašumu ieguldīt SIA /Nosaukums C/ aktīvos ne vēlāk, kā trīs mēnešu laikā no to iegādes brīža, minēto saistību nodrošināšana realizējama caur aizņēmējam piederošās SIA /Nosaukums C/, kā arī tā aktīvu atsavināšanu par labu aizdevējam *(lietas 1.sējuma 108. un 109.lapa)*. 2017.gada 20.decembrī nekustamais īpašums zemesgrāmatā nostiprināts uz /pers. A/ vārda, bet 2018.gada 3.janvārī viņa īpašuma tiesības izbeidzās un tās tiek nostiprinātas uz SIA /Nosaukums C/ vārda *(lietas 1.sējuma 131.lapa)*.

2018.gada 2.februārī starp SIA /Nosaukums B/ kā ķīlas ņēmēju un SIA /Nosaukums C/ kā ieķīlātāju noslēgts hipotēkas līgums Nr.14-V15/SI-l, saskaņā ar kuru SIA /Nosaukums C/ ieķīlā sev piederošos nekustamos īpašumus, SIA /Nosaukums B/ prasījuma tiesību nodrošināšanai, kuras izriet vai var rasties no 2017.gada 23.novembra aizdevuma līguma Nr.A-V15/l. 2018.gada 14.martā uz nekustamo īpašumu nostiprināta hipotēka 200 000 *euro*

apmērā, kā kreditors norādīta SIA /Nosaukums B/, pamatojumā norādīts 2017.gada 23.novembra aizdevuma līgums Nr.A-V15/l, 2018.gada 2.februāra hipotēkas līgums Nr.H-V15/SI-1 *(lietas 1.sējuma 133.lapa)*. 2018.gada 10.augustā starp pieteicēju un /pers. A/ noslēgta vienošanās par saistību izpildi Nr.1/17i, saskaņā ar kuru puses brīvprātīgi vienojas, ka aizņēmēja (/pers. A/) saistības tiks izpildītas, nododot /pers. A/ piederošās SIA /Nosaukums C/ 100% pamatkapitāla daļas pieteicējai *(lietas 1.sējuma 110.lapa)*. Savukārt 2018.gada 24.augustā pieteicēja ieguvusi SIA /Nosaukums C/ kapitāldaļas ar esošiem aktīviem.

Uzsākot pārbaudi, pieteicēja nevarēja uzrādīt SIA /Nosaukums B/ aizpildītu klienta identifikācijas karti, izpētes dokumentus un risku novērtējumu. Savukārt tās turpinājumā pieteicēja uzrādīja SIA /Nosaukums B/ aizpildītu klienta datu veidlapu, kur kā patiesais labuma guvējs norādīts /pers. E/ un kā darījumā izmantotā naudas līdzekļu izcelsme – patiesā labuma guvēja līdzekļi *(lietas 2.sējuma 34. – 36.lapa)*.

Pārbaudes laikā dienests konstatējis, ka SIA /Nosaukums B/ īpašniece no 2015.gada 29.decembra ir Lielbritānijā (Skotijā) reģistrēta komandītsabiedrība/Nosaukums S/. 2017.gada 1.martā šai komandītsabiedrībai Latvijā reģistrēta patstāvīgā pārstāvniecība, kā amatpersona reģistrēts /pers. AD/ (/pers. AD/), pilnvarotā pārstāve /pers. AF/, savukārt informācija par/Nosaukums S/ patiesā labuma guvējiem nav pieejama. Vienlaikus pārbaudē konstatēts, ka 2013.gada 11.decembrī komandītsabiedrība */Nosaukums S/* pilnvarojusi pieteicējas valdes locekli /pers. A/ rīkoties tās vārdā un interesēs Latvijas Republikā *(lietas 2.sējuma 44. – 46.lapa)*, bet 2015.gada 20.novembrī šī komandītsabiedrība pilnvarojusi /pers. A/ pieņemt valdes sanāksmes lēmumus, protokolus un jebkādas izmaiņas uzņēmumā, noformēt darījumus saistībā ar nekustamā īpašuma apsaimniekošanu *(lietas 1.sējuma 137. – 141.lapa)*.

Attiecībā par SIA /Nosaukums B/ finansiālajām iespējām piedalīties konkrētajos darījumos, pieteicēja ir norādījusi, ka šai komercsabiedrībai ir vairāki nekustamie īpašumi, kas dod ienākumus no to iznomāšanas. Tomēr dienests pārbaudē pamatoti konstatējis, ka, lai arī SIA /Nosaukums B/ īpašumā ir divi nekustamie īpašumi, 2016.gadu tā noslēgusi ar 23 143 *euro* zaudējumiem, bet 2017.gadu – ar 7533 *euro* zaudējumiem *(lietas 1.sējuma 191. – 204.lapa)*. Turklāt 2017.gada 23.novembra aizdevuma līgumā Nr.A-V15/l norādītais bankas norēķinu konts Nr.LV19RIK00002013262117 nav reģistrēts kā SIA /Nosaukums B/ konts, bet kā pieteicējas bankas norēķinu konts.

Novērtējot iepriekš minēto apstākļu kopumu, dienests pamatoti secinājis, ka darījumi starp pieteicēju, SIA /Nosaukums B/ un SIA /Nosaukums C/ atbilst likuma „Par nodokļiem un nodevām" 22.^{2} panta trešās daļas 5. un 17.punktā minētajām aizdomīguma pazīmēm: darījumam nav acīmredzama likumīga nolūka vai saistības ar personisko vai biznesa darbību, kā arī klients veic sarežģītus vai neparastus darījumus, kuriem pašiem vai atsevišķiem to noteikumiem nav skaidri saprotama ekonomiskā vai juridiskā mērķa. Šo secinājumu nevar ietekmēt arī pieteicējas norādītais apstāklis, ka /pers. A/ ir gan pieteicējas, gan arī SIA /Nosaukums C/ patiesā labuma guvējs, jo šādu apstākļu kopums nav noteikts kā izņēmums Novēršanas likumā noteikto pienākumu nepildīšanai. Turklāt tas, ka /pers. A/ ir gan pieteicējas, gan SIA /Nosaukums C/ patiesā labuma guvējs, noslēdzot savstarpējus darījumus, kuriem nav saprotama darījumu ekonomiskā būtība, rada risku, ka pieteicēja kā Novēršanas likuma subjekts pati ir iesaistīta noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanā un finansēšanā. Tāpat arī nepamatota ir pieteicējas atsaukšanās uz kredītiestādes (bankas) akceptu, jo pati pieteicēja ir Novēršanas likuma subjekts, tādējādi tai ir saistoša likuma prasību izpilde un tā nevar aizbildināties ar kredītiestādes, kura kontrolē naudas līdzekļu plūsmu, rīcību, lai nepildītu savus pienākumus.

[12.2] Attiecībā par SIA /Nosaukums D/ konstatējams turpmāk minētais.

[12.2.1] Saskaņā ar izrakstu no tās AS /Nosaukums K/ norēķinu konta 2018.gada 22.martā SIA /Nosaukums D/ saņēmusi naudas līdzekļus 350 000 USD apmērā no Lielbritānijā reģistrēta uzņēmuma *Greenworld Business LLP*, bet 2018.gada 28.martā tā saņēmusi 510 913 USD no /pers. AG/ salās reģistrēta uzņēmuma *Zotex ??mpany LTD (lietas 2.sējuma 88.lapa)*. Dienesta veiktās pārbaudes laikā uzrādīts 2018.gada 12.marta aizdevuma līgums Nr.3-2018, saskaņā ar kuru SIA /Nosaukums L/ aizņemas, bet *Greenworld Business LLP* aizdod naudas līdzekļus 350 000 USD apmērā, kā arī 2018.gada 13.marta aizdevuma līgums Nr.1-2018, saskaņā ar kuru SIA /Nosaukums L/ aizņemas, bet *Zotex ??mpany LTD* aizdod naudas līdzekļus 510 913 USD apmērā *(lietas 2.sējuma 57. – 60., 62. – 65, 92. – 95.lapa)*. Šajos līgumos aizdevuma procenti noteikti 1 % gadā, taču nav norādīts konkrēts naudas līdzekļu atmaksas termiņš (vispārīgi norādīts uz trīs gadu termiņa beigām). Līgumos arī nav norādītas personas, kuras pārstāv abas puses darījuma noslēgšanas brīdī, kā arī nav personu parakstu atšifrējumi, tādējādi nav konstatējamas personas, kas faktiski vienojušās par aizdevuma saņemšanu un izsniegšanu. Turklāt 2018.gada 13.marta aizdevuma līgumā Nr.1-2018 esošie līgumslēdzēju pušu paraksti ir vizuāli līdzīgi.

Tāpat no SIA /Nosaukums D/ bankas norēķinu konta izraksta konstatējams, ka 2018.gada 28.martā tā no Lielbritānijas uzņēmuma *Greenworld Business LLP* saņēmusi naudas līdzekļus kopsummā 1 259 800 USD, vienā no maksājumiem kā pamatojums norādīts rēķins, tā numurs un datums. Dienesta veiktās pārbaudes laikā uzrādīts 2018.gada 17.marta līgums Nr.GW-23/2018, saskaņā ar kuru pārdevējs SIA /Nosaukums D/ apņemas pārdot, bet pircējs *Greenworld Business LLP* pirkt *Rhodiola rosea* žāvētas saknes 30 000 kg un *Rhaponticum* žāvētas saknes 5000 kg, par kopējo summu 1 259 800 USD. Tomēr šajā līgumā nav norādītas personas, kuras pārstāv komercsabiedrības darījuma noslēgšanas brīdī, kā arī nav līgumslēdzēju pušu parakstu atšifrējumi. Tādējādi nav konstatējamas personas, kas faktiski vienojušās par šo darījumu *(lietas 2.sējuma 88. un 89.lapa)*. Pieteicēja pārbaudei uzrādījusi arī 2018.gada 27.marta rēķinus Nr.27/03 un Nr.27/03-1 par precēm *(rhaponticum dried roots* 5000 kg, *rhodiola rosea roots* 30 000 kg), darījumu kopējā vērtība 1 259 800 USD, rēķinos ir norāde par avansa maksājumu *(lietas 2.sējuma 67., 68. un 96.lapa)*. Tāpat pārbaudes laikā uzrādīta 2018.gada 2.oktobra papildu vienošanās pie 2018.gada 17.marta līguma Nr.GW-23/2018, kurā norādīts, ka pircējs nav saņēmis preces saskaņā ar minēto līgumu. Tādēļ pircējs ar pārdevēju vienojas pagarināt preču piegādes laiku līdz 2019.gada decembrim. Ja preces līdz minētajam laikam netiks piegādātas, pircējam ir tiesības lauzt līgumu un atmaksāt avansa maksājumu *(lietas 2.sējuma 93.lapa)*.

Novērtējot pārbaudei iesniegtos dokumentus, dienests pamatoti secinājis, ka tajos nav ne pārstāvju parakstu atšifrējumu, ne arī viņu amati, tāpat nav arī speciālās atzīmes par to, ka rēķini sagatavoti elektroniski un derīgi bez paraksta, kas kopumā liecina par dokumentu formālu noformēšanu. Turklāt šaubas rada arī ievērojama apmēra (1 259 800 USD) avansa summas samaksa bez preces saņemšanas ilgā laika periodā, kā arī pārbaudē konstatētais par *Greenworld Business LLP*. Proti, šis uzņēmums ir reģistrēts Lielbritānijā, tās īpašnieki ir Belizā reģistrēts uzņēmums *Miramex Limited* un /pers. AG/ salās reģistrēts uzņēmums *Zotex ??m??n? LTD*. Turklāt uzņēmuma *Zotex ??m??n? LTD* īpašnieks arī ir Belizā reģistrētais uzņēmums *Miramex Limited*. Belizā reģistrētā uzņēmuma *Miramex Limited* īpašnieks ir Vācijas pilsonis */pers. AJ/* un Lielbritānijā reģistrēts uzņēmums *MCLS Limited*. Tādējādi konkrētajā gadījumā nav konstatējami patiesā labuma guvēji, savukārt *Greenworld Business LLP* un *Zotex ??m??n? LTD* apgrozāmo un naudas līdzekļu vērtība 2017. un 2018.gadā ir nulle (sk. publiski pieejamo informāciju interneta vietnē https://companycheck.co.uk).

Ņemot vērā šos apstākļus, kā arī to, ka Lielbritānijas uzņēmuma *Greenworld Business LLP* un /pers. AG/ salu uzņēmuma *Zotex ??m??n? LTD* norēķinu konti reģistrēti Latvijas kredītiestādē AS „Citadele banka", bet uzņēmumu ekonomiskā darbība nav saistīta ar valsti, kurā atvērts norēķinu konts (pārskaitījumu veikšana un bankas konta uzturēšana šajā valstī ir uzskatāma par ekonomiski nepamatotu un līdz ar to aizdomīgu komercpraksi), pieteicējas pienākums klienta darījumu uzraudzības procesa ietvaros bija pievērst pastiprinātu uzmanību minētajiem darījumiem, ko pieteicēja klienta SIA /Nosaukums D/ gadījumā nav darījusi. Tādējādi dienests arī pamatoti secinājis, ka pieteicējas klienta SIA /Nosaukums D/ darījumi atbilst likuma „Par nodokļiem un nodevām" 22.^{2} panta trešās daļas 14. un 18.punktā minētajām aizdomīguma pazīmēm: konts ir tālu no klienta rezidences, kā arī neskaidra darījumā izmantoto līdzekļu izcelsme.

Šo secinājumu nevar ietekmēt tas apstāklis, ka dienests bija veicis gan SIA /Nosaukums D/ tematisko pārbaudi (akts Nr.23.24.2/89 un tā

turpinājumi, *lietas 1.sējuma 153. – 168.lapa*), gan arī datu atbilstības pārbaudi (2019.gada 8.februāra lēmums Nr.30.3-23.30/4906, *lietas 1.sējuma 143. – 152.lapa*), kā rezultātā pēc apstrīdēšanas iesniegumu izskatīšanas minētais datu atbilstības pārbaudes lēmums tika atcelts ar dienesta ģenerāldirektores 2019.gada 3.aprīļa lēmumu Nr.30.1-22.13/1633 *(lietas 1.sējuma 170. – 176.lapa)*. SIA /Nosaukums D/ tematiskajā pārbaudē dienests pārbaudījis tās darījumus ar *Greenworld Business LLP* un SIA /Nosaukums M/ (par 2018.gada februāri), kā arī aizdevumus no *Greenworld Business LLP* un *Zotex ??m??n? LTD*. Tematiskās pārbaudes aktā noradīts, ka SIA /Nosaukums D/ pārstāvis ir informēts, ka tematiskajā pārbaudē iegūtā informācija tiks izmantota turpmāko nodokļu administrēšanas pasākumu veikšanai un darījumu vērtēšanai pēc ekonomiskas būtības, turklāt par tematiskajā pārbaudē konstatētajiem pārkāpumiem (preču kustības neizsekojamība) SIA /Nosaukums D/ valdes loceklim dienests uzsācis lietvedību administratīvā pārkāpuma lietā par normatīvajos aktos noteikto grāmatvedības kārtošanas nosacījumu neievērošanu. Savukārt dienesta ģenerāldirektores 2019.gada 3.aprīļa lēmumā Nr.30.1-22.13/1633, ar kuru atcelts 2019.gada 8.februāra lēmums Nr.30.3-23.30/4906 par SIA /Nosaukums D/ datu atbilstības pārbaudes rezultātiem, tika vērtētas tiesību normas par PVN 21 % likmes piemērošanu SIA /Nosaukums D/ saņemtajiem maksājumiem no *Greenworld Business LLP*, kā rezultātā secināts, ka saskaņā ar izrakstītajiem nodokļa rēķiniem saņemtajai avansa summai nav pamata piemērot PVN 21 % likmi. Turklāt arī dienesta ģenerāldirektores lēmumā norādīts uz nepilnībām un pretrunām noformētajos darījuma dokumentos (nav norādīts preces piegādes termiņš, nav pārstāvju parakstu atšifrējumu un amats, nav identificējama darījumu partnera persona, kas parakstīja līgumu, šaubas rada būtiska avansa summas samaksa bez preces saņemšanas ilgā laika periodā). Tāpat norādīts, ka preču kustība nav notikusi, t.i., SIA /Nosaukums D/ preci, par kuru saņemti *Greenworld Business LLP* avansa maksājumi, no piegādātāja nav saņēmusi un klientam preces nav nosūtījusi (nav izlaista brīvam apgrozījumam). Tādējādi pieteicējas apsvērums, ka dienesta veiktajā pārbaudēs darījumi nav apšaubīti, ir nepamatots. Turklāt Novēršanas likums nosaka konkrētas prasības likuma subjektiem, kuri veic saimniecisko darbību likuma regulējošajās jomās, tādējādi pieteicējas pienākums ir ievērot šīs likuma prasības, bet pieteicējas minētie apstākļi nevar būt par attaisnojumu likuma prasību neizpildei.

[12.2.2] Dienesta veiktajā pārbaudē arī konstatēts, ka SIA /Nosaukums D/ bankas norēķinu kontā 2018.gada 4.aprīlī saņēmusi naudas līdzekļus 100 000 *euro* apmērā no SIA /Nosaukums F/, bet 2018.gada 25.jūlijā saņēmusi 739 160 *euro* no Spānijā reģistrēta uzņēmuma *Nektium Pharma SL (lietas 2.sējuma 78. un 83.lapa)*. Pieteicēja pārbaudei uzrādījusi 2018.gada 29.marta līgumu Nr.LV-1, saskaņā ar kuru pārdevējs SIA /Nosaukums D/ apņemas pārdot, bet pircējs SIA /Nosaukums M/ pirkt žāvētas ārstnieciskās augu izcelsmes izejvielas 100 000 *euro* apmērā. SIA /Nosaukums D/ un SIA /Nosaukums F/ līguma slēgšanas laikā pārstāvēja /pers. G/ (/pers. G/), taču minētais līgums nav parakstīts *(lietas 1.sējuma 231. un 232.lapa)*. Tāpat pārbaudei uzrādīts SIA /Nosaukums D/ 2018.gada 20.jūlija rēķins Nr.B-07 par preču (*Rhodiola roots* 17 000 kg) piegādi *Nektium Pharma SL*, rēķinā ir norāde par priekšapmaksu 100 % apmērā *(2.sējuma 66. un 95.lapa)*. Tomēr ne līgumu ar *Nektium Pharma SL*, ne arī CMR pieteicēja lietā nav iesniegusi, tāpat pieteicēja nav iesniegusi arī rēķinus un CMR par SIA /Nosaukums D/ darījumiem ar SIA /Nosaukums F/. Tā vietā pieteicēja dienestam uzrādījusi 2018.gada 30.jūlija Eiropas kopienas deklarāciju, kurā norādīts, ka kravas nosūtītājs ir SIA /Nosaukums D/, bet preču saņēmējs – *Nektium Pharma SL*. Tomēr šī deklarācija pati par sevi neapliecina preču realizācijas un piegādes faktu, kā arī darījumu ekonomisko būtību.

Vienlaikus pārbaudē konstatēts, ka no SIA /Nosaukums D/ bankas norēķinu konta 2018.gada 16.augustā veikti maksājumi 48 930 *euro* apmērā Gruzijā reģistrētam uzņēmumam *FARCONI Ltd*, bet 2018.gada 28.augustā veikti maksājumi 59 108,25 *euro* apmērā SIA /Nosaukums F/ *(lietas 2.sējuma 83. un 85.lapa)*. Pieteicēja pārbaudei uzrādīja *FARCONI Ltd* 2018.gada 4.augusta rēķinu Nr.02/LV par žāvētu melleņu augļu piegādi 48 930 *euro* kopsummā. Tomēr šajā rēķinā nav ne preču saņēmēja paraksta par preču saņemšanu, ne preču piegādes adreses un informācijas par transportēšanu *(lietas 2.sējuma 69.lapa)*, savukārt CMR un līgums pārbaudei nav uzrādīts. Dienestam pieteicēja uzrādījusi 2018.gada 20.jūlija līgumu Nr.1234, saskaņā ar kuru pārdevējs SIA /Nosaukums F/ apņemas pārdot, bet pircējs SIA /Nosaukums D/ pirkt rožainās radiolas sakni par pirkuma maksu 193 376 *euro*. Līgumā norādīts, ka abas sabiedrības līguma slēgšanas laikā pārstāv /pers. G/ *(lietas 1.sējuma 229. un 230.lapa)*. Savukārt rēķini un CMR par minētajiem darījumiem pārbaudei nav iesniegti.

Ņemot vērā iepriekš minēto apstākļu kopumu, dienests pamatoti ir secinājis, ka pieteicējas iesniegtie darījumus apliecinošie dokumenti nesatur informāciju par darījumu noslēgšanas faktiskajiem apstākļiem. Tajos norādītā informācija nav salīdzināma un pārbaudāma, turklāt darījumiem nav konstatējama acīmredzama likumīga nolūka. Līdz ar to pieteicējai klienta SIA /Nosaukums D/ darījumu uzraudzības procesa ietvaros bija pienākums pievērst pastiprinātu uzmanību minētajiem darījumiem, iegūstot informāciju par to ekonomisko būtību. Savukārt attiecībā par pieteicējas iebildumiem, ka dienests nav pieprasījis klienta darījuma attaisnojuma dokumentus, bet tikai dokumentus, kas pamato pārskaitījuma veikšanu, konstatējams, ka dienests 2018.gada 11.oktobrī EDS nosūtīja pieteicējai vēstuli Nr.12.2-1/1617, kurā citastarp lūdza sagatavot dokumentus un grāmatvedības reģistrus, t.sk., sadarbības un aizdevumu līgumus, darījumu attaisnojuma dokumentus *(lietas 1.sējuma 177. – 179.lapa)*. Savukārt 2019.gada 11.jūlija pārbaudes akta Nr.12.2/158 turpinājumā norādīts, ka pieteicēja nav iesniegusi rēķinus un CMR. Šo pārbaudes aktu parakstījis sabiedrības valdes loceklis /pers. A/, tātad sabiedrības amatpersona bija informēta par minēto *(lietas 1.sējuma 205. – 212.lapa)*. Tādējādi pretēji pieteicējas apgalvotajam, tai bija lūgts sagatavot tās klientu līgumus, darījumu attaisnojuma dokumentus jau ar vēstuli par pārbaudes veikšanu pirms tās uzsākšanas. Tādēļ pieteicējai jau uz pārbaudes veikšanas dienu bija pienākums sagatavot visus dokumentus, kas apliecina, ka tā ir izpildījusi likumā noteiktās prasības. Turklāt dienesta pārbaudes laikā pieteicējas amatpersona bija informēta par nepieciešamību iesniegt arī klienta SIA /Nosaukums D/ darījumu attaisnojuma dokumentus. Līdz ar to pieteicējas iebildumi ir nepamatoti.

Ņemot vērā visu šajā sprieduma apakšpunktā minēto, tiesa atzīst par pamatotu dienesta secinājumu, ka pieteicēja nav veikusi klienta SIA /Nosaukums D/ darījumu uzraudzību, lai pārliecinātos, vai darījumi nav uzskatāmi par neparastiem vai aizdomīgiem, šķietami savstarpēji saistītiem darījumiem vai darījumam, kuram šķietami nav ekonomiska mērķa, kā arī nav ziņojusi Kontroles dienestam par darījumu uzraudzības gaitā konstatētiem aizdomīgiem darījumiem. Tāpat dienests arī pamatoti secinājis, ka pieteicējas klienta SIA /Nosaukums D/ darījumi atbilst likuma „Par nodokļiem un nodevām" 22.^{2} panta trešās daļas 5. un 17.punktā minētajām aizdomīguma pazīmēm: darījumiem nav acīmredzama likumīga nolūka (vai saistības ar personisko vai biznesa darbību), kā arī klients veic sarežģītus vai neparastus darījumus (kuriem pašiem vai atsevišķiem to noteikumiem nav skaidri saprotama ekonomiskā vai juridiskā mērķa).

[12.3] Novēršanas likuma subjekts pēc darījuma attiecību uzsākšanas vai veicot gadījuma rakstura darījumus, balstoties uz risku novērtējumu, pastāvīgi aktualizē informāciju par klienta saimniecisko vai personisko darbību un veic klienta darbību un darījumu uzraudzību, lai pārliecinātos, vai darījumi nav uzskatāmi par neparastiem vai aizdomīgiem. Veicot šo uzraudzību, likuma subjekts īpašu uzmanību pievērš klientam netipiski lielam darījumam, sarežģītam darījumam, šķietami savstarpēji saistītiem darījumiem vai darījumam, kuram šķietami nav ekonomiska vai nepārprotami tiesiska mērķa. Tādējādi pieteicējai kā Novēršanas likuma subjektam ir pienākums nekavējoties ziņot Kontroles dienestam par katru neparastu vai aizdomīgu darījumu. Ziņošanas pienākums attiecas arī uz līdzekļiem, kas rada aizdomas, ka tie tieši vai netieši iegūti noziedzīga nodarījuma rezultātā vai saistīti ar terorisma finansēšanu vai šādu darbību mēģinājumu, bet vēl nav iesaistīti darījumā vai tā mēģinājumā.

Konkrētajā gadījumā pieteicēja nav atbilstoši izvērtējusi klientu SIA /Nosaukums B/, SIA /Nosaukums C/ un SIA /Nosaukums D/ veiktos darījumus un par minētajiem darījumiem nav ziņojusi Kontroles dienestam, tādējādi tā nav ievērojusi Novēršanas likuma 20.panta pirmās, otrās daļas un 30.panta pirmās daļas 1.punkta nosacījumus.

[13] Saskaņā ar Novēršanas likuma 77.panta pirmo un trešo daļu uzraudzības un kontroles institūcija piemēro šā likuma 78.pantā noteiktās

sankcijas, ja tiek konstatēti normatīvo aktu pārkāpumi noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas jomā. Nosakot sankciju vai uzraudzības pasākumu veidu un apmēru, uzraudzības un kontroles institūcija, ņem vērā visus būtiskos apstākļus, tostarp: 1) pārkāpuma smagumu, ilgumu un sistemātiskumu; 2) fiziskās vai juridiskās personas atbildības pakāpi; 3) fiziskās vai juridiskās personas finansiālo stāvokli (atbildīgās fiziskās personas gada ienākumu apmēru vai atbildīgās juridiskās personas kopējo gada apgrozījumu un citus finansiālo stāvokli ietekmējošos faktorus); 4) fiziskās vai juridiskās personas pārkāpuma rezultātā iegūto peļņu, ciktāl to var aprēķināt; 5) pārkāpuma radītos zaudējumus trešajām personām, ciktāl tos var noteikt; 6) to, cik lielā mērā pie atbildības sauktā fiziskā vai juridiskā persona sadarbojas ar uzraudzības un kontroles institūciju; 7) fiziskās vai juridiskās personas iepriekš izdarītos pārkāpumus noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas un starptautisko vai nacionālo sankciju jomā. Savukārt saskaņā ar Novēršanas likuma 78.panta pirmo daļu par normatīvo aktu pārkāpumu noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas jomā, tai skaitā attiecībā uz klienta izpēti, darījuma attiecību un darījumu uzraudzību, ziņošanu par aizdomīgiem darījumiem, informācijas sniegšanu uzraudzības un kontroles institūcijai vai Kontroles dienestam, atturēšanos no darījuma veikšanas, līdzekļu iesaldēšanu, iekšējās kontroles sistēmu, informācijas glabāšanu un iznīcināšanu, kā arī par Regulas Nr.2015/847 pārkāpumu likuma subjektam var piemērot šādas sankcijas: 1) izteikt publisku paziņojumu, norādot par pārkāpumu atbildīgo personu un pārkāpuma būtību; 2) izteikt brīdinājumu; 3) uzlikt par pārkāpumu atbildīgajai personai (fiziskajai vai juridiskajai) soda naudu līdz 1 000 000 *euro*; 4) apturēt vai pārtraukt darbību (tai skaitā apturēt vai anulēt licenci (sertifikātu) vai anulēt ierakstu attiecīgajā reģistrā, apturēt saimniecisko darbību, piemērot liegumu izmaiņu reģistrācijai komercreģistrā komercsabiedrības reorganizācijai un dalībnieku maiņai) un dot kredītiestādēm vai maksājumu pakalpojumu sniedzējiem rīkojumus par likuma subjekta norēķinu operāciju daļēju vai pilnīgu apturēšanu; 5) noteikt pagaidu aizliegumu par pārkāpumu atbildīgajai personai pildīt tai likuma subjekta noteiktos pienākumus; 6) pienākumu veikt noteiktu rīcību vai atturēties no tās; 7) uzlikt par pienākumu likuma subjektam atcelt par pārkāpumu atbildīgo personu no amata.

Konkrētajā gadījumā pieteicējai piemērotā sankcija ir soda nauda 10 000 *euro* apmērā. Šādas sankcijas pamatā ir konkrētās situācijas izvērtējums, īpaši ņemot vērā pārkāpumu raksturu, būtību un to ilgumu, to, ka pieteicēja sadarbojās ar uzraudzības un kontroles institūciju, kā arī samērīguma principu un lietderības apsvērumus, ievērojot sabiedrības intereses. Secinājums par pieteicējas pārkāpuma smagumu ir saistīts ar Novēršanas likumā ietverto ziņošanas sistēmu, kuras pamats ir subjekta pienākums ziņot Kontroles dienestam par aizdomīgiem un neparastiem darījumiem. Tieši ziņošana par neparastiem un aizdomīgiem darījumiem visā pasaulē tiek uzskatīta par vienu no galvenajiem noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas pasākumiem. Ņemot vērā, ka pieteicēja pārkāpusi likumā noteikto pamata pienākumu, apgrūtinot likuma mērķa sasniegšanu, pieteicējas pārkāpums ir uzskatāms par būtisku likuma izpratnē. Konkrētajā gadījumā pieteicēja ir izdarījusi vairākus pārkāpumus, turklāt ilgtstošā periodā (no 2017.gada 1.novembra līdz 2018.gada 30.septembrim ieskaitot). Tāpat, nosakot soda naudas apmēru, ņemts vērā pieteicējas finansiālais stāvoklis (saskaņā ar dienesta rīcībā esošo informāciju pieteicējas neto apgrozījums 2018.gadā bija 618 016 *euro*). Savukārt soda naudas samērīgums vērtēts arī no Novēršanas likuma mērķa un sabiedrības interešu viedokļa, proti, neievērojot normatīvajos aktos noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanai noteikto kārtību, palielinās iespēja izmantot Latvijas Republikas finanšu sistēmu noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas nolūkiem, kas apdraud visas sabiedrības intereses gan valsts finansiālās stabilitātes, gan sociālās drošības jomā. Tādējādi Novēršanas likuma 78.panta pirmās daļas 1.punktā un 2.punktā paredzēto sankciju, kas mazāk ierobežotu pieteicējas darbību, piemērošana konkrētajos apstākļos nav lietderīga un nesasniedz noteikto mērķi – novērst turpmākus pārkāpumus pieteicējas darbībā noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas jomā un panākt likumā noteikto prasību savlaicīgu izpildi, tādējādi nepieļaut un samazināt noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas vai terorisma finansēšanas iespējas.

[14] Novērtējot pieteicējai piemēroto sankciju un tās apmēru, tiesa to atzīst par pamatotu un samērīgu ar tās pieļautajiem Novēršanas likuma pārkāpumiem.

Nacionālā ziņojuma 8.3.13. un 8.3.14.apakšpunktā ir norādīts, ka nodokļu konsultāciju, ārpakalpojuma grāmatvedības un juridisko pakalpojumu nozarei piemīt vidēji augsts noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas ievainojamības līmenis. Būtisku risku nodokļu konsultantu, ārpakalpojuma grāmatvežu un juridisko pakalpojumu sniedzēju darbībā rada iespēja sniegt pakalpojumus anonīmiem klientiem un neklātienē. Nodokļu konsultācijas bieži vien tiek sniegtas vispārīgā veidā, nekonkretizējot faktiskos lietas apstākļus, iesaistītos uzņēmumus, pakalpojumu/produktu apjomu. Tas apgrūtina iespēju noteikt, vai attiecīgās konsultācijas netiek izmantotas, lai izvairītos no nodokļu nomaksas. Ņemot vērā šo nozaru profesionāļu padziļinātās zināšanas normatīvajos aktos un ekonomikā, pastāv risks, ka tie tiks izmantoti noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijā, tai skaitā neapzināti. Savukārt Nacionālā ziņojuma 8.3.26.apakšpunktā ir norādīts, ka nolaidīgie likuma subjekti, kuri neizpilda vai daļēji izpilda likuma prasības, ieskaitot klientu padziļinātu izpēti, klientu apstiprināšanas un uzraudzības procedūras, var veicināt noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas riskus. Dažkārt likuma subjekti var apzināti rīkoties negodprātīgi, lai iegūtu konkurences priekšrocības.

Ņemot vērā minēto, pieteicējai kā grāmatvedības ārpakalpojumu sniedzējai ir jāapzinās, ka tās veiktajā saimnieciskajā darbībā pastāv noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas risks un līdz ar to šajā nozarē strādājošajiem komersantiem ir jāpievērš īpaša vērība likuma prasību izpildē. Neievērojot normatīvajos aktos noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanai noteikto kārtību, palielinās iespēja izmantot Latvijas Republikas finanšu sistēmu noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas nolūkiem, kas apdraud visas sabiedrības intereses gan valsts finansiālās stabilitātes, gan sociālās drošības jomā.

Konkrētajā gadījumā pieteicēja nav ievērojusi kopumā 11 Novēršanas likumā ietvertās prasības (likuma 6.panta pirmā daļa, 7.panta pirmā daļa, 9.pants, 11.[1] panta pirmā, otrā daļa un trešās daļas 2.punkta a) apakšpunkts, 20.panta pirmā un otrā daļas, 30.panta pirmās daļas 1.punkts, 37.panta otrā daļa un 37.[2] pants). Tai skaitā pieteicēja nav ievērojusi būtiskas šīs jomas pamatprasības, piemēram, līdz dienesta veiktajai pārbaudei pieteicēja, kurai tobrīd bija 62 grāmatvedības ārpakalpojumu klienti, nevienam no tiem nebija veikusi ne identifikāciju, ne arī izpēti, tāpat pieteicēja nav ziņojusi Kontroles dienestam par aizdomīgiem un neparastiem darījumiem, kas ir Latvijā izveidotās ziņošanas sistēmas par aizdomīgiem un neparastiem darījumiem pamats. Turklāt pieteicēja pārbaudē konstatētos pārkāpumus pieļāvusi ilgstošā laika periodā (no 2017.gada 1.novembra līdz 2018.gada 30.septembrim). Savukārt tas apstāklis, ka daļu no šiem pārkāpumiem pieteicēja dienesta veiktās pārbaudes gaitā ir novērsusi, ir vērtējams kā tās sadarbošanās ar dienestu, nevis kā apstāklis, kas pārkāpumus padara par nebijušiem. Tādējādi pieteicējas pieļauto pārkāpumu kopums, to būtība un ilgums, no samērības viedokļa liedz tai piemērot Novēršanas likuma 78.panta pirmās daļas 1.punktā un 2.punktā paredzētās sankcijas. Papildus ir jāņem vērā, ka likuma mērķis ir novērst noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju un terorisma finansēšanu, tādējādi likuma subjekta savlaicīgas un precīzas darbības likuma prasību izpildē ir īpaši svarīgas noziedzīgi iegūtu līdzekļu un terorisma finansēšanas risku novēršanai. Tiesas ieskatā, tieši soda nauda ir tas sankciju veids, kas atbilst pieteicējas izdarīto pārkāpumu kopumam, savukārt soda naudas apmēram ir jābūt iedarbīgam, proti, tādam, lai tas motivētu gan pieteicēju, gan arī citus Novēršanas likuma subjektus savā turpmākā darbībā ievērot visas šīs jomas prasības.

Konkrētajā gadījumā pieteicējai par 11 Novēršanas likuma prasību neievērošanu piemērotā sankcija ir 1% apmērā no likumdevēja maksimāli noteiktās soda naudas apmēra (1 000 000 *euro*). Nosakot pieteicējai soda naudas apmēru, dienests pamatoti un atbilstoši Novēršanas likuma 77.panta trešās daļas 3.punktam ņēmis vērā tās finansiālo stāvokli, proti, saskaņā ar dienesta iegūto informāciju pieteicējas neto apgrozījums 2018.gadā ir bijis 618

016 *euro*, bet tās pārskata gada peļņa – 76 955 *euro*. Tādējādi pieteicējai piemērotās soda naudas apmērs ir samērīgs ne tikai ar tās izdarītajiem pārkāpumiem un sabiedrības interesēm kopumā, bet arī ar pieteicējas finansiālo stāvokli. Šo secinājumu pēc būtības apstiprina arī Novēršanas likuma 78.panta trešās daļa 1.punktā noteiktais, ka kredītiestādēm un finanšu iestādēm soda naudu uzliek līdz 10 procentiem no kopējā gada apgrozījuma saskaņā ar pēdējo apstiprināto finanšu pārskatu. Kaut arī šī tiesību norma tiešā veidā uz pieteicēju neattiecas, tomēr, vērtējot soda naudas samērību no finansiālā stāvokļa viedokļa, arī tā ir ņemama vērā. Savukārt minētie 10 % pieteicējas gadījumā būtu 61 801,6 *euro*, tātad pieteicējai piemērotā soda nauda 10 000 *euro* ir 16,2% apmērā no šajā tiesību normā maksimāli pieļaujamā soda apmēra, kas nekādi neliecina par tās nesamērību.

Attiecībā par pieteicējas viedokli, ka soda naudas apmēra noteikšanā bija jāvērtē nevis pieteicējas 2018.gada pārskata neto apgrozījums un peļņa, bet tikai tā daļa, kas attiecās tieši uz grāmatvedības ārpakalpojumu veikšanu, tiesa norāda, ka viens no apstākļiem, kas saskaņā ar Novēršanas likuma 77.panta trešo daļu jāņem vērā, nosakot sankcijas veidu un apmēru, ir uzņēmuma finansiālais stāvoklis. Kā apstākļus, kas raksturo juridiskās personas finansiālo stāvokli, likumdevējs noteicis kopējo gada apgrozījumu un citus finansiālo stāvokli ietekmējošos faktorus. Tātad likumdevējs tiešā tekstā ir noteicis vērtēt visus uzņēmuma darbības jomas kopumā, nevis tikai to daļu, saistībā ar kuru tas reģistrējies dienestā kā Novēršanas likuma subjekts. Savukārt uzņēmuma finansiālā stāvokļa izvērtējums ir saistīts ar spēju samaksāt tam noteiktās soda naudas apmēru, kā arī nepieciešamo motivācijas pakāpi turpmākai prasību ievērošanai, kas nodrošināma ar iedarbīgu soda naudas apmēru. Turklāt dienests, nosakot sankcijas par Novēršanas likuma pārkāpumiem, ievēro publiski pieejamas *(https://www.vid.gov.lv/sites/default/files/sankciju_ noteiksanas_vadlinijas_10102019.pdf)* vadlīnijas, kuru 16. un 17.punktā ir noteikts, ka dienests papildus ņem vērā informāciju par personas gūtajiem ienākumiem taksācijas gadā pirms dienesta lēmuma administratīvajā lietā pieņemšanas, kā arī citu informāciju, kas attiecas uz personas finansiālo stāvokli vai nākotnē sagaidāmajiem ienākumiem. Aprēķinot soda naudas apmēru, par pamatu kopējā gada apgrozījuma noteikšanai attiecībā uz juridiskām personām izmanto Gada pārskatu un konsolidēto gada pārskatu likuma 41.panta pirmajā daļā ietverto termina „Neto apgrozījums" skaidrojumu. Līdz ar to pieteicējas viedoklis šajā jautājumā ir nepamatots un noraidāms.

Tāpat noraidāms ir pieteicējas apsvērums par to, ka dienesta 2019.gada beigās un 2020.gada sākumā piemēroto sodu apmērs ir ievērojami samazinājies, kas liecina par iepriekš piemēroto sankciju nesamērību, līdz ar to, ka arī pieteicējai piemērotās soda naudas apmērs nav samērīgs. Nosakot piemēroto sodu veidu un apmēru, ņem vērā katrā konkrētajā gadījumā esošos lietas apstākļus un pēc to izvērtējuma pieņem lēmumu, nosakot konkrētajai situācijai atbilstošu sankciju. Proti, katrs gadījums ir individuāls, tādējādi arī atšķiras piemērotās sankcijas apmērs, kas tikai apstiprina lietderības un samērīguma apsvērumu izdarīšanu. Turklāt dienesta pārstāve tiesas sēdē nepiekrita pieteicējas viedoklim, ka no 2019.gada beigām dienests būtu ievērojami samazinājis piemēroto sodu apmēru, norādot uz individuālo apstākļu vērtēšanu, kā arī uz to, ka no dienesta mājaslapā pieejamās informācijas par piemērotajiem sodiem nav konstatējams konkrētā uzņēmuma finansiālais stāvoklis *(lietas 2.sējuma 160. un 183.lapa)*.

Nosakot pieteicējai soda naudu 10 000 *euro* apmērā ir veikts konkrētās situācijas izvērtējums, ņemot vērā gan pārkāpuma skaitu, to raksturu, būtību un pārkāpumu ilgumu, gan soda naudas samērību ar pieteicējas izdarīto pārkāpumu kopumu un tās finansiālo stāvokli, gan arī lietderības apsvērumi no sabiedrības interešu ievērošanas viedokļa. Ņemot vērā šo izvērtējumu, dienests pamatoti secinājis, ka pieteicējai piemērotā soda nauda 10 000 *euro* apmērā ir nepieciešama, lai veicinātu tās, kā arī citu Novēršanas likuma subjektu likumā noteikto pienākumu efektīvu izpildi, tādējādi samazinot nelegāli iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas iespējas. Savukārt, samazinot nelegāli iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas iespējas, palielinās sabiedrības drošība un uzlabojas valsts reputācija starptautiskā līmenī, kas ir visas sabiedrības intereses.

[15] Ievērojot visu iepriekš minēto, tiesa dienesta lēmumu atzīst par pamatotu un tiesību normām atbilstošu, bet pieteicējas pieteikumu pilnībā noraida.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246. – 251.pantu, 289. – 291.pantu, Administratīvā rajona tiesa

nosprieda

noraidīt sabiedrības ar ierobežotu atbildību /Nosaukums A/ pieteikumu par Valsts ieņēmumu dienesta 2020.gada 25.februāra lēmuma Nr.30.8-22.13/764 atcelšanu.

Tiesas spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā viena mēneša laikā no tā sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā.

Spriedums sastādīts 2020.gada 30.decembrī.

Tiesnesis G.Ploriņš